

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA

HISTORIC CENTRE OF RIGA

VĪZIJA 2020 2002

SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA
VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA
2002. GADA DECEMBERIS

VISION 2020 2002

CONCEPTION OF THE PRESERVATION AND DEVELOPMENT
STATE INSPECTION FOR HERITAGE PROTECTION
DECEMBER 2002

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA (RVC) SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA. VĪZIJA 2002/2020

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija

1. IEVADS. PROBLĒMAS
2. RVC. VĒRTĪBAS
3. RVC INVENTARIZĀCIJA. SITUĀCIJAS NOVĒRTĒJUMS
4. VĪZIJA 2002/2020. KONCEPCIJA
5. NOSTĀDNES. RĪCĪBAS PROGRAMMA
6. UZDEVUMI. PIRMĀ KĀRTA
7. PIELIKUMI

PIELIKUMS #1 Ministru Kabineta NOTEIKUMI par RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA saglabāšanu un attīstību. Projekts

PIELIKUMS #2 RVC Jūgendstila centra kvartālu apbūves noteikumi.

Projekts

PIELIKUMS #3 RVC ēku inventarizācijas veidlapa

PIELIKUMS #4 Līvu Laukums- saglabāšanas un attīstību iespēju ilustrācija

PIELIKUMS #5 RVC kvartāls Nr. 20 -saglabāšanas un attīstību iespēju ilustrācija

HISTORIC CENTRE OF RIGA (HCR)

CONCEPCTION FOR THE PRESERVATION AND DEVELOPMENT.

VISION 2002/2020

State Inspection for Heritage Protection.

1. INTRODUCTION. PROBLEMS
2. HCR. VALUES
3. INVENTORY OF THE HCR. EVALUATION OF THE CURRENT SITUATION
4. VISION 2002/2020. CONCEPTION
5. STATEMENTS. ACTION PROGRAM
6. TASKS. PHASE 1
7. ANNEXES

ANNEX #1 REGULATIONS of the Cabinet of Ministers on preservation and development of the HISTORIC CENTRE OF RIGA. Draft

ANNEX #2 Building Regulations on Art Nouveau central blocks at the HCR. Draft

ANNEX #3 Inventory Form for buildings at the HCR

ANNEX #4 Līvu Laukums (Līvu Square): example of preservation and development possibilities

ANNEX #5 Block Nr20 of the HCR: example of preservation and development possibilities

IEVADS

Rīgas vēsturiskais centrs tika iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā 1997. gada 4.decembrī, tomēr Rīgas vēsturiskajā centrā joprojām nav skaidras būvniecības politikas, jautājumi tiek risināti no reizes uz reizi, nepietiekoši domājot par kopsakarībām. Restaurējot vēsturisko un radot jauno arhitektūru, bieži netiek ievērotas sabiedrības intereses. Eiropas Padomes eksperti ir atzinuši, ka valdībai šādā situācijā ir jāpaaugstina tieša atbildība par Rīgas vēsturisko centru, pieņemot obligātu respektējamus likumdošanas aktus.

Pēdējo gadu laikā ir ierosinātas un notikušas vairākas Rīgas vēsturiskā centra pārveidošanas aktivitātes, par kurām sabiedrībā izcēlušās diskusijas. Ne viss, kas Rīgas vēsturiskajā centrā pēdējā laikā uzbūvēts, ir vērtējams par labu mūsdienu arhitektūru, kas respektē sabiedrības intereses.

UNESCO Konvencija par Pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību nosaka, ka „...*katras šīs Konvencijas daļībvalsts atzīst, ka pieņākums nodrošināt kultūras un dabas mantojumu, kas atrodas tās teritorijā, identifikācija, aizsardzība, konservācija, popularizācija un nodošana nākamajām paaudzēm vispirmām kārtām gulstas uz šo valsti. Tādēļ tā darīs visu, kas ir tās spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību...*” Lai uzlabotu pašreizējo situāciju, ir nepieciešams izstrādāt un pieņemt īpašu Latvijas Republikas likumu par Rīgas vēsturiskā centra kā UNESCO Pasaules kultūra mantojuma vietas un pilsētas nozīmīgas daļas saglabāšanu un attīstību, kā arī tam sekojošus Ministru Kabineta noteikumus. Rīgas domei sadarbībā ar visām ieinteresētajām un atbilstošajām valsts institūcijām, profesionālajām organizācijām un interešu grupām jāizstrādā Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības plāns.

Nemot vērā, ka darbs pie šāda plāna savlaicīgi netika uzsākts, inspekcija 2001.gadā izstrādāja Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības konцепciju „Vīzijas 2020”. Tā tika prezentēta Eiropas kultūras mantojuma dienu oficiālās atklāšanas ceremonijas ietvaros 2001.gada septembrī. Saņemot pozitīvu darbu novērtējumu, inspekcija darbu turpināja un 2002.gadā izstrādāja konцепciju „Vīzija 2002/2020”.

INTRODUCTION

The Historic Centre of Riga was inscribed upon the UNESCO World Heritage List on December 4, 1997. However, the Historic Centre of Riga still lacks a clearly defined construction policy; decisions on development issues are based on ad-hoc solutions without paying due attention to overall interconnections. Public interests are often neglected when restoration of historical buildings or construction of new ones are carried out. Experts of the Council of Europe have pointed out that, in a situation like this, the government should assume more direct responsibility for the Historic Centre of Riga by adopting appropriate legislative acts.

During the latest years, a number of activities has been proposed and undertaken to transform the Historic Centre of Riga, activities that have initiated public discussions on these issues. Not all of the new buildings, constructed in the Historic Centre of Riga during the latest years, can be regarded as good contemporary architecture respecting public interests.

UNESCO Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage defines that *“...Each State Party to this Convention recognizes that the duty of ensuring the identification, protection, conservation, presentation and transmission to future generations of the cultural and natural heritage situated on its territory, primarily belongs to that State. It will do all it can to this end, to the utmost of its own resources and, where appropriate, with any international assistance and co-operation, in particular, financial, artistic, scientific, and technical, which it may be able to obtain...”* In order to improve the current situation, it is essential to elaborate and adopt a special law of the Republic of Latvia on preservation and development of the Historic Centre of Riga as the UNESCO World Heritage site and important part of the city, as well as regulations of the Cabinet of Ministers, following herewith. Riga City Council has to elaborate the Plan for Preservation and Development of the Historic Centre of Riga, and this is a task to be done in co-operation with all concerned institutions, professional organisations and groups of interests.

Since the preparation of such plan was not undertaken in due time, the State Inspection for Heritage Protection took the initiative to elaborate a Concept for Preservation and Development of the Historic Centre of Riga “Vision 2020”. It was presented within the framework of the official opening ceremony of the European Heritage Days in September 2001. Due to positive references, the Inspection continued its work; as a result, conception „Vision 2002/2020” is elaborated in 2002.

2. RĪGAS VĒSTURISKAIS CENTRS. VĒRTĪBAS

RĪGAS VĒSTURISKAIS CENTRS (RVC) ir Pasaules kultūras mantojuma vieta Nr. 852, iekļauta UNESCO Pasaules kultūras mantojuma sarakstā 1997.gada 6.decembrī. Pasaules kultūras un dabas mantojuma komiteja ir atzinusi, ka "Rīgas vēsturiskajam centram, kuru veido salīdzinoši labi saglabājusies viduslaiku un vēlāko laiku pilsētas struktūra, ir ievērojama universāla vērtība, un to rada viduslaiku apbūve, jūgendstila arhitektūras daudzums un kvalitāte, kurai līdzīgas nav citur pasaulei, kā arī 19.gadsimta koka arhitektūra". RVC teritorija ir 435 hektāri, jeb 1,4% pilsētas teritorijas, un tajā atrodas ap 4000 ēku.

Kultūras mantojuma elementi, kas prasa aizsardzību, ir:

- A. **Pilsētas struktūra** jeb audums, ko veido ēkas, ielas, laukumi, parki, ūdenskrātuves u.c. elementi. RVC sastāv no trīs atšķirīgām pilsētas ainavām - Vecrīgas, Bulvāru loka un Jūgendstila centra - ar katrai raksturīgām ārtelpas un būvmasu attiecībām.
- B. **Arheoloģiskais mantojums.**
- C. **Arhitektūras mantojums.**
- D. **Publiskā ārtelpa.**

PILSĒTAS STRUKTŪRA

Vecrīga ir izaugusi no lībiešu apmetnēm un vācu ienācēju ostas ap kādreizējo Rīdzenes upi. Pirmā pilsētas mūra aizsardzības sienas fragmenti, kā arī liekto ielu tīkls rāda, kā upe ir piešķīrusi Vecrīgai tās galveno formu. Tālāko attīstību veidoja trīs konkurējoši spēki: garīdzniecība, Livonijas ordeņa bruņinieki un Rīgas pilsoņi - tirgotāji un amatnieki. Baznīcas ir Rīgas silueta galvenie akcenti. Sekojot mūru kontūrai un garīgo, politisko un saimniecisko varu centriem, veidojās viduslaiku pilsētas struktūra ar šaurām līkloču ielām, sīka mēroga cieša apbūve, mazi laukumi, radot telpisku iespайдu ar mainīgiem skatu punktiem un vertikāliem akcentiem.

Bulvāru loks ar tā galveno elementu - pilsētas kanālu - aptver Vecrīgu no trijām pusēm, bet Daugava noslēdz šo loku. Parku ansamblis tika radīts pēc 1856.g., uzsākot zviedru kara inženieru 17.gs. būvētās nocietinājumu sistēmas rekonstrukciju. Plašie parki ar brīvi stāvošām sabiedriskām ēkām un kvartāliem bulvāros ir lielisks kontrapunkts Vecrīgai. Bulvāru loks atdala Vecrīgu no Jūgendstila centra kvartāliem.

Jūgendstila centra perimetralie kvartāli ir radīti, atjaunojot apbūvi pēc 1812.gada ugunsgrēka, kas pilnībā iznīcināja toreizējās priekšpilsētas, izmantojot iepriekšējās ielas un ceļus, tādēļ taisnā leņķa ielu tīkls nav pilnībā regulārs. Apbūvi veido pārsvarā jūgendstila (ap 40%), eklektisma un 20.gs. dažādu stilu arhitektūra. Lielākoties tie ir piecstāvu īres nami, kuru augstumu līdz otrajam pasaules karam regulēja Rīgas būvnoteikumi, nosakot maksimālo dzegas augstumu 21,3 metri. To rindu dažviet pārtrauc viena vai divu stāvu 19.gs. koka ēkas.

Aiz ielas daudzstāvu ēku iespaidīgās perimetrālās sienas ir paslēpta pavisam cita pasaule, ko veido otrā un trešā māju rinda. Dažkārt kvartālu iekštelpās atrodas vecas rūpnīcas vai noliktavas darbnīcas, citviet tās ir izveidotas kā pievilcīgi zaļi pagalmi, pasāžas vai publikai daļēji pieejama telpa.

2. THE HISTORIC CENTRE OF RIGA. VALUES

THE HISTORIC CENTRE OF RIGA (HCR) is a World Heritage Site No 852, inscribed upon the UNESCO World Heritage List on December 4, 1997. The World Heritage Committee has acknowledged that "the Historic Centre of Riga, while retaining its medieval and later urban fabric relatively intact, is of outstanding universal value by virtue of the quality and quantity of its Art Nouveau architecture, which is unparalleled anywhere in the world, and its 19th century architecture in wood". 435 hectares of the HCR (i.e., 1,4% of city area) contain approximately 4000 buildings.

Following elements of cultural heritage deserve protection:

- A. **Urban structure** or fabric, consisting of buildings, streets, squares, parks, watercourses and other elements. HCR comprises three different cityscapes: Old Town, Ring of Boulevards and Art Nouveau centre, every of them possessing its own and different urban fabric.
- B. **Archaeological heritage**
- C. **Architectural heritage**
- D. **Public open space**

URBAN FABRIC

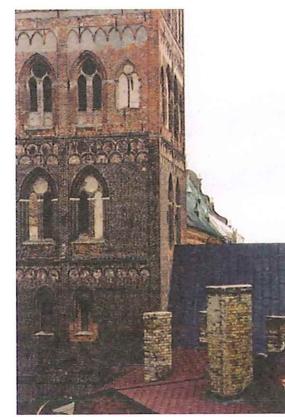
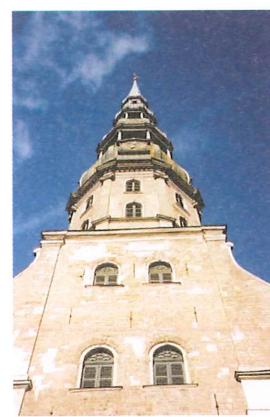
Old Town grew up around the original settlement of the Livs and harbour of German invaders on the banks of the former Ridzene River. Fragments of the first masonry city wall and the serpentine street pattern show how the river gave the Old Town its basic form. Further development was fostered by three competitive groups: clergy, knights of Livonian Order and Riga citizens – merchants and craftsmen.

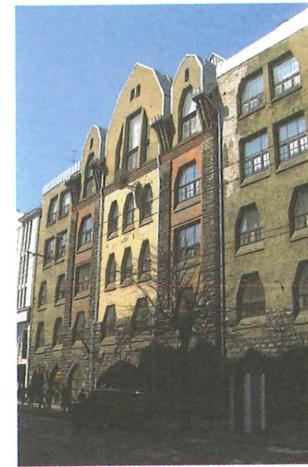
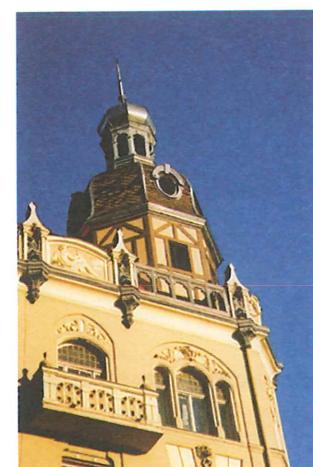
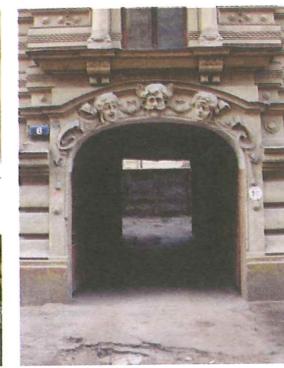
Churches form the most distinctive landmarks of Riga's cityscape. A typical medieval urban fabric was developed within the outlines of the city wall. The fabric, grouped around the centres of secular, political and economic power, is characterised by narrow streets, dense small-scale buildings, small squares, thus disposing a spatial structure of various view perspectives and vertical accents.

Ring of Boulevards with its main element, the city canal, embraces the Old Town forming a crescent from three sides, with the Daugava completing the circle. The park system was created after 1856, when the reconstruction of the 17th century fortification system, built by Swedish military engineers, was begun. This large scale green space with free standing significant public buildings and boulevard blocks is an excellent counterpoint to the Old Town. Ring of Boulevards separates the Old Town from the Art Nouveau blocks.

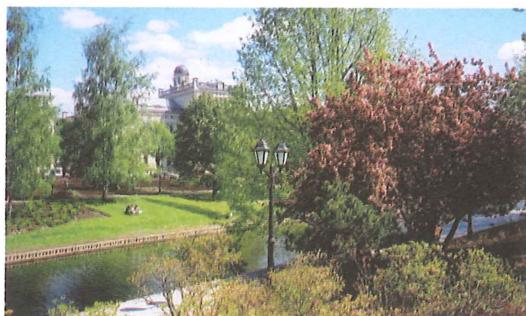
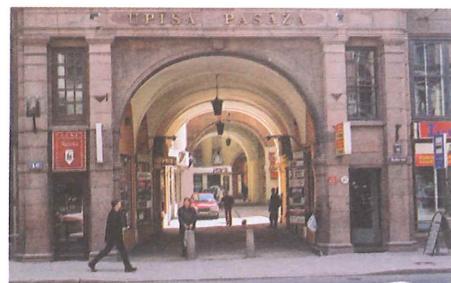
The perimetral **Art Nouveau** blocks were created as a result of the expansion of the city after the fire in 1812 that totally destroyed former suburbs. The blocks were laid out following the earlier lines of roads and streets, and this is why the grid pattern lacks the monotony of a mechanically regular layout. Buildings comprise mainly Art Nouveau (about 40%), Eclectic and various architectural styles of the 20th century. The majority of the buildings are five-storey apartment houses. By the WWII, the height of the buildings were regulated by Riga's Building regulations, setting the upper limit of the height of cornice to 21,3 meters. These rows are here and there „interrupted” by one or two-storey wooden buildings from the 19th century.

The building form adopted for the most of the blocks is a „perimeter facade wall” with a second or even third interior row of buildings or interior space. Sometimes there are old industry buildings or workshops situated in the interior space, while at other places the interior space is designed as cosy green courtyard, passage or open space partly accessible for public.

ARHEOLOGIJA

Arheoloģiskie atradumi Rīgas vecākās daļas - Vecrīgas teritorijā liecina, ka jau 12.gs. šeit ir bijušas vietējo iedzīvotāju apmetnes - ciemi, kā arī iecelojušo tirgotāju, karavīru un garīdznieku sezonas rakstura apmešanās vietas. Vācu tirgotāji centās nostiprināt savas pozīcijas Baltijas telpā, un līdz ar viņiem ieradās krustneši. Intensīvākie arheoloģiskie izrakumi Vecrīgā notikuši kopš 1938.gada, kas saistīti ar aktīvu atsevišķu Vecrīgas kvartālu rekonstrukciju un jauno būvniecību. Arheoloģiskajos izrakumos kultūras slānis pētīts visā tā biezumā vai arī veikta arheoloģiskā uzraudzība būvbedres rakšanas laikā. Atsevišķu ēku pagrabu telpu un pamatu izpēte ir veikta arheologu uzraudzībā.

Vecrīgas arheoloģiskais komplekss teritorijā starp 11.novembra krastmalu, K.Valdemāra ielu, Aspāzijas un Basteja bulvāriem un 13.janvāra ielu ir valsts nozīmes kultūras piemineklis. Minētajā teritorijā līdz ar arheoloģisko kultūrlāni kā aizsargājami objekti ietilpst jebkuras vēsturiskās konstrukcijas un to paliekas un viduslaiku un jauno laiku kapsētas.

ARHITEKTŪRA

Rīgas arhitektūras mantojumā sastopami visi arhitektūras stili. **Romānikas** izcilākie pie-mēri ir vecāko baznīcu - Rīgas Doma un Sv.Jēkaba katedrāles altāra daļas. **Gotikai** raksturīgās velvju konstrukcijas var redzēt Sv.Pētera baznīcā un Sv.Jāņa baznīcas pirmajās trijās travejās. Gotiskie pakāpjeveida zelmiņi aplūkojami Sv.Jāņa baznīcas ziemeļrietumu fasādē un vecākajā Rīgas dzīvojamā ēkā "Trīs brāļi". Rīgas pils, celta no 14. līdz 20.gs., ir ēka, kurā sastopami gandrīz visi arhitektūras stili, un kura vienmēr ir bijusi valsts augstākās politiskās varas mītne, tā akumulējot sevī ievērojamas kultūras vērtības. Renesanse ievērojamu mantojumu Rīgas būvvēsturē nav atstājusi, jo tās uzplaukuma laikā 16.gs. Livonijā nebija būvniecībai labvēlīgu apstākļu. 16.gs. beigās **manierisma** stilā pārveidots Melngalvju nama zelminis. **Baroks** Latvijas teritorijā ienāca 17.gs. un tā ievērojamākie piemēri ir Sv.Pētera baznīcas un Rīgas Doma baznīcu torņu smailēs, kā arī Sv.Pētera baznīcas rietumu portāli. Arī lielākās Vecrīgas dzīvojamās ēkas - bagāto tirgotāju Reitera un Dannenšterna nami celti baroka stilā pēc Strasbūras arhitekta Ruperta Bindenšu projekta. Krāšņs **rokoko** stila portāls ir dzīvojamai ēkai, tagad muzejam R.Vāgnera ielā 13. Raksturīgi **klasicisma** kultūras pieminekļi ir Arsenāla ēka Vecrīgā, Aleksandra Ļevska baznīca Brīvības ielā 56 un Jēzus baznīca Elijas ielā 18. No Krievijas impērijā 19.gs. apstiprinātajiem klasicisma kanoniem ar bagātīgi dekorētām fasādēm atšķīrās Rīgas būvmeistara Kristofera Hāberlanda celtās ēkas **pilsōņu klasicisma** stilā - Šķūņu ielā 17 un 19, Teātra ielā 6, u.c. **Eklektisms** kā stils attīstījās Rīgā līdz ar industriālo revolūciju un strauju pilsētas izaugsmi. Izcils stila ansamblis ir Bulvāru loka apbūve, kurā krietna daļa ēku celtas pēc pirmā latviešu profesionālā arhitekta Jāņa Fridriha Baumaņa projektiem. Stilu reprezentē arī Latvijas mākslas akadēmijas neogotiskā ēka un Latvijas mākslas muzeja neobaroka ēka, kā arī Nacionālās operas un Latvijas Universitātes ēkas. 19. un 20.gs. mijā eklektismu nomainīja **jūgendstils** visās tā daudzveidīgajās izteiksmēs. Eklektiski dekoratīvā jūgendstila spilgtākais paraugs ir Alberta ielas apbūve pēc M.Eizensteina projekta. Spilgti ir nacionālā romantisma izteiksmē laikā no 1905.gada līdz 1911.gadam arhitektu E.Laubes un A.Vanaga celtie īres nami, kuru stilistiku ietekmējusi Somijas arhitektūra. Visplašāk izplatīts t.s. stateniskais jūgendstils, ko raksturo spēcīgi izteikti erkeri. Pirms Pirmā pasaules kara celto banku arhitektūrā dominē **neoklasicisms** - kā pretsvars neapvāldītajam jūgendstila dekoratīvismam. Pēc kara Bauhausa ietekmē ātri izplatījās **funkcionālisms** - askētisku apjomu un plakņu māksla. Pirmā tā celtne pēc modernās arhitektūras pioniera Latvijā T.Hermanovska projekta 1926.g. tapa Marijas ielā 8, bet ievērojamākie piemēri ir arhitektu A.Kara un K.Betges celtās ēkas: Latviešu Akciju banka Kalķu ielā 13, Tautas nams Brūnīnieku ielā 29/31, u.c. Atsevišķās tā laika celtnēs jūtama **Art-Deco** stila ietekme, īpaši jau arhitekta P.Dreijmaņa t.s.

ARCHAEOLOGY

Archaeological findings from the Old Town prove that the site was inhabited by local tribes already in the 12th century, as well as seasonal settlements of travelling traders, soldiery and clergy were situated there. At the close of the 12th century the German traders attempted to seize the control of the Baltics, bringing the Crusaders with them. Most intensive archaeological excavations in the Old Town have been performed since 1938 in conjunction with active reconstruction of some Old Town blocks and construction of new buildings. During archaeological excavations the cultural layer has been investigated either in its whole, or archaeologically surveyed during the digging of foundation trenches. Investigation of some specific building cellars and foundations has been performed under surveillance of archaeologists.

The archaeological complex of the Old Town comprises the area demarcated by 11.novembra krastmala, K.Valdemāra street, Aspāzijas and Basteja boulevards and 13.janvāra street, and it is a cultural monument of state significance. Archaeological cultural layer, any historical constructions and their remains, as well as medieval and later graveyards are subjects of protection within the above mentioned territory.

ARCHITECTURE

Riga's architectural heritage comprises all styles of architecture. The most outstanding samples of **Romanesque** style are the altar parts of two oldest churches in Riga – the Dome Church and Church of St.Jacob. **Gothic** vaults can be seen in St.Peter's Church and the first three traverses of St.John's Curch. **Gothic** pediments with stepped edgings ornate the north-western façade of St.Peter's Church and Riga's oldest dwelling house "Three Brothers". Riga Castle, built between the 14th and 20th century, comprises almost all styles of architecture. It has always been used as a residence of the supreme political power; as a result, the castle has accumulated significant heritage values. **Renaissance** did not leave any notable influence on the building history of Riga because of rather unfavourable economic conditions in Livonia during the 16th century when the style flourished. In the late 16th century, the pediment of the Blackheads' House was reshaped in the forms of **mannerism**. The **Baroque** style in Latvia is dated with the 17th century, and among the most significant examples of the Baroque style one can mention the spires of St.Peter's Church and Dome Church, as well as the western portals of St.Peter's Church. Two largest dwelling houses in the Old Town – Reutern's House and Dannenstern's House - also display features of Baroque; these buildings are designed by architect Rupert Bindenschuh from Strasburg. Magnificent **Rococo** style portal can be seen at the former dwelling house at R.Vagnera Street 13. Characteristic monuments of **Classicism** culture are the Arsenal in the Old Town, Orthodox Church of Aleksander Nevsky at Brivibas Street 56 and Jesus Church at Elias Street 18. Building master Christoph Haberland designed lavishly decorated facades in the so called **civic classicalism** style (at Skunu Street 17 and 19, Teatra Street 6 etc.). These houses stand out in the contrast to the classicism canons approved by the Russian Empire in the 19th century. **Eclecticism** as a style was brought to Riga alongside with industrial revolution and rapid development of the city. The Ring of Boulevards is regarded as an outstanding stylistic ensemble; the major part of the buildings is designed by Janis Fridrihs Baumanis, the first Latvian professional architect. Among other examples of the style one can mention the Neo-gothic building of the Latvian Academy of Fine Arts and the State Art Museum in Neo-baroque features, as well as the National Opera and the University of Latvia. In the turn of the centuries, Eclectic was replaced by the splendid diversity of **Art Nouveau**. Alberta Street, designed by architect M.Eisenstein, embodies a fascinating example of eclectic decorative Art Nouveau. Of particular interest are the apartment houses of National Romanticism, designed in 1905-1911 by architects E.Laube and A.Vanags, influenced by Finnish architecture. One of the

blokēkā Ausekļa ielā 3. Trīsdesmito gadu otrajā pusē autoritārā režīma laikā arhitekti atkal pievērsās monumentālai un klasiskai formu izteiksmei, it īpaši sabiedriskajās ēkās. Tiesu pili, tagad Ministru Kabineta ēku, arh. F.Skujiņš un Finansu ministriju arh. A.Klinklāvs uzbūvēja **neoeklektisma** formu valodā. Pēc Otrā pasaules kara neoeklektisma ievirzes turpinājās t.s. "sociālistiskā reālisma" stila padomju arhitektūrā, kura spilgtākais piemērs ir Zinātņu akadēmijas augstceltnē, arh. O.Tīlmanis u.c. Tomēr sešdesmitajos gados, politiskā "atkušņa" periodā arhitekti atgriezās pie funkcionālisma principiem un Rīgā tika uzbūvēti ievērojami **internacionālā stila** paraugi, kā Dailes teātris, arh. M.Staņa u.c., Okupācijas muzejs, arh. Dz.Driba, G.Lūsis-Grīnbergs u.c. Astoņdesmitajos Rīgā, tāpat kā citur pasaulei, ienāk **postmodernisms** samērā izlīdzinātā un reģionālai formu valodai atbilstošā izteiksmē. Tāda ir arh. M.Ģelža projektētā biroju ēka Brīvības ielā 54. Pēdējos desmit gados Rīgas vēsturiskajā centrā notiek daudzu ēku rekonstrukcijas darbi, bet jaunu ēku ir salīdzinoši maz, lai izteiktu vispārinājumus par kādas dominējošas tendences klātbūtni.

PUBLISKĀ ĀRTELPA

Publiskā (sabiedriskā) ārtelpa ir telpa, kas pieder pašvaldībai vai valstij un kuru var lietot ikkatrs rīdznieks vai viesis. Arī privāta īpašuma telpa, kas ir pieejama katram, ir publiskā ārtelpa. Šī telpa, kas sastāv no parkiem, laukumiem, gājēju ceļiem, trotuāriem un pilsētas ielām, ir tā, kas savieno visas pilsētas daļas. No šīs telpas rīdzinieki redz un izbauga pilsētas skaistumu vai neglītumu, tās vēsturi un jaunu attīstību. Lietojot šo telpu, Rīgas iedzīvotāji izbauga ne tikai pilsētu, bet arī satiek viens otru, piedalās kopīgos svētkos un pārdzīvo kopīgas bēdas. Lietojot sabiedrisko telpu, Rīgas ciemiņi iegūst iespaidus, kas vēlāk palīdz veidot viņu attieksmi pret Rīgu, tās iedzīvotājiem un pat Latviju. Pilsētas sabiedriskās telpas kopejā sistēma tādēļ ir ļoti svarīgs pilsētas kvalitātes elements.

most characteristic features of this period is the so called Perpendicular Art Nouveau, recognisable by the use of bay windows. By the World War I, **Neo-classicism** trends dominated a few bank buildings – it was a sort of counterbalance to the lavish Art Nouveau decorations. After the war the Functionalistic style was widespread under the influence of Bauhaus. The first Functionalism building was erected in 1926 at Marijas Street 8, designed by the first modern Latvian architect T.Hermanovskis, but the most outstanding samples are designed by architects A.Kars and K.Betge: Latvian Bank at Kalķu Street 13, Tautas nams at Brūnīeku Street 29/31, and others. Some buildings of this period are slightly influenced by **Art-Deco**, in particular the so called block-house at Ausekla Street 3 by arch.P.Dreijmanis. In late 1930's, under the influence of the authoritative political regime, many architects used monumental and classical features, in particular when designing public buildings. Two **Neo-eclectic** buildings are the Cabinet of Ministers, arch. F.Skujinš and the Ministry of Finances, arch. A.Klinklāvs. After World War II, Neo-eclectic features were further developed into the so called "socialistic realism"; the most characteristic sample of this Soviet architecture is the high-rise building of the Academy of Science, arch. O.Tilmanis and others. However, 1960's mark a come-back to the principles of functionalism, and a couple of noteworthy examples of the **international style** were erected in Riga, like Dailes Theatre, arch. M.Staņa and others, Museum of Occupation, arch. Dz.Driba, G.Lūsis-Grīnbergs and others. In 1980's some traits of **postmodernism** can be seen in Riga, yet, in a mode of expression that respects the regional traditional form patterns and settings. One of such examples is the office building at Brīvības Street 54, arch. M.Gelzis. During the recent decade many buildings have been reconstructed within the HCR; however, the number of new buildings is relatively too small to make general statements on some dominating tendencies.

PUBLIC OPENSPACE

Public openspace is the space owned by local municipality or state and disposed to every inhabitant or visitor of Riga. Openspace of the private property that is accessible for everybody also forms a part of the public openspace. This space, comprising parks, squares, pedestrian roads, pavements and streets, links together all parts of the city. It is from this space that citizens of Riga perceive and enjoy the beauty or ugliness of their city, its history and latest developments. It is the space where people not only enjoy the city but also meet each other and share moments of both happiness and sadness. The public openspace leaves an impression on visitors of Riga, later influencing their attitudes to Riga, its inhabitants and whole Latvia. Thus, the overall system of city's openspace forms a quality element of highest importance.

3. INVENTARIZĀCIJA. SITUĀCIJAS NOVĒRTĒJUMS.

Ēku inventarizācija Rīgas vēsturiskajā centrā - Pasaules kultūras mantojuma vietas robežas - notika no 1998.gada līdz 2001.gadam. Metodiku izstrādāja Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas speciālisti, izmantojot UNESCO vadlīnijas un citu starptautisko pieredzi. Inventarizācijas formas atzinīgi novērtēja Eiropas Padomes eksperti.

Inventarizācijas laikā katra ēka tika apsekota dabā, fotografēta, analizēta pēc vienota parauga anketas, un ziņas fiksētas veidlapā. Nepieciešamās vēsturiskās ziņas speciālisti ieguva Latvijas Valsts vēstures arhīvā. Šāds pārskats dos analīzes iespējas vērtēt centru no dažādiem skatu punktiem. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un Valsts Zemes dienesta sadarbībā ir radīta Rīgas vēsturiskā centra digitālā karte. Inventarizācijas gaitā iegūtā datu bāze un kartogrāfiskais materiāls ir sajūgts vienotā informācijas sistēmā.

Apbūves novērtējums Rīgas vēsturiskajā centrā notika 2001.gadā, kad inventarizācijas rezultātus novērtēja speciālistu grupa (P.Blūms, J.Dambis, A.Holzmanis, J.Krastiņš, J.Lejnieks) un iedalīja apbūvi kategorijās, ar attiecīgām rekomendācijām dodot iespēju prognozēt tās eventuālo attīstību.

Kwartālu inventarizācija Rīgas vēsturiskā centra buferzonā notika 2002.gadā. Buferzonu jeb centra "apkaklīti" veido vairākas centru aptverošas, bet atšķirīga rakstura teritorijas. Lielāko daļu no tām vieno kvartālu novietojums pie dzelzceļa loka, kas aptver pašu centru. Kvartāli foku-sējas ap Brasas un Zemitānu dzelzceļa stacijām. Kā atsevišķas "zaļās oāzes" buferzonā izdalās Grīziņkalns, respektīvi, 1905.gada parks un tā apkārtnē, Ziedondārzs, Lielie kapi, Pokrova kapi un lapeņu kolonijas kādreizējā hipodroma apkārtnē.

Satekles, Vagonu un Valmieras ielu rajonā ir lielākā rūpniecības uzņēmumu koncentrācijas vieta buferzonā. Uz ziemeljiem no centra atsevišķu kvartālu grupu ar savu raksturu veido Pētersala - vēsturisks pilsētas rajons starp Rīgas ostu un Preču staciju. Uz dienvidiem no centra buferzonu veido daļa no Maskavas priekšpilsētas - regulāras apbūves kvartāli, kas kompozicionāli grupēti ap Jēzus baznīcu.

Buferzonas kultūrvēsturiskais kvartālu un publiskas ārtelpas novērtējums tika veikts, ieda-lot teritoriju 4 kategorijās:

Kwartāli, kurus veido vērtīgi objekti (ēkas, būves un koki). Kvartāls kopumā saglabājams. Vērtīgo objektu zaudēšana pieļaujama tikai tādā gadījumā, ja objektīvu apstākļu dēļ to saglabāšana nav iespējama. Kvartāla pārveidošana pieļaujama, ja tā nepieciešama esošā stāvokļa uzlabošanai, bet saglabājot tā raksturu.

Kwartāli, kurus veido objekti (ēkas, būves un koki) ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību. To zaudēšana pieļaujama tikai tad, ja tie tiek aizstāti ar vērtīgākiem objektiem. Kvartāla pārveidošana pieļaujama, respektējot apkārtējo kvartālu mērogu un raksturu.

Kwartāli, kurus veido objekti (ēkas, būves un koki) bez kultūrvēsturiskās vērtības un vidi degradējoši objekti. Kvartālā vēlama to nomaiņa ar jaunu apbūvi, veidojot arī publisku ārtelpu.

Kultūrvēsturiski īpaši vērtīga publiska ārtelpa (ielu telpa, skvēri un laukumi).

Kwartālu novērtējums Rīgas vēsturiskajā centrā tika veikts 2002.gadā. RVC kopējo kultūrvēsturisko kvalitāti lielā mērā nosaka kvartālu kopējā vērtība, kas atkarīga ne tikai no individuālas ēkas, bet arī no kvartāla perimetra apbūves pilnības, ēku mēroga un stilu savstarpējas harmonijas, publiskas ārtelpas kvalitātēm kvartālā, u.c. Lai iezīmētu kvartāla attīstības un saglabāšanas politikas vadlīnijas, kvartāli tika kompleksi novērtēti.

3. INVENTORY. EVALUATION OF THE CURRENT SITUATION.

Inventory of buildings in the Historic Centre of Riga within the boundaries of the World Heritage Site was carried out 1998-2001. The methods were elaborated by the specialists of the State Inspection for Heritage Protection, on the grounds of UNESCO guidelines and other international experience. The Inventory was approved by the experts of the Council of Europe.

Within the framework of the Inventory, every building was surveyed, photographed, analysed according to a unified questionnaire, and the obtained data were summarised in the inventory forms. Historical references were obtained from the Latvian State Archive of History. This survey provides analytical tools for evaluation of the centre from different points of view. State Inspection for Heritage Protection in co-operation with State Land Service has elaborated a digital map of the Historic Centre of Riga. The inventory data base and the cartographic material are integrated into a joint information system.

In 2001, a group of specialists (P.Blūms, J.Dambis, A.Holcmanis, J.Krastiņš, J.Lejnieks) performed the **classification of buildings within the Historic Centre of Riga**. On the basis of the inventory results, the buildings were divided into several categories. Expert recommendations for potential development schemes were elaborated for every category.

Inventory of blocks in the buffer zone of the Historic Centre of Riga was carried out in 2002. Buffer zone comprises several areas of different character. The unifying factor for the major part of these blocks is the location around the railway circle that embraces the centre. The blocks are grouped around Brasa and Zemitāni railway stations. Some "green oases" can be pointed out in the buffer zone, like Grīziņkalns, 1905.gada parks and its surroundings, Ziedoņdārzs, Lielie kapi (The Big Cemetery), Pokrova Cemetery and colony of pergolas in the area of former hippodrome.

The majority of industrial enterprises are concentrated at buffer zone within the area of Satekles, Vagonu and Valmieras streets. Situated northern of the city core, Pētersala possesses a special group of a peculiar character. Pētersala is a historical town area between Riga port and Goods terminal. In southern part, the buffer zone includes part of the Moscow suburb, featured by regular grid pattern blocks that are grouped around the Jesus Church.

Evaluation of cultural and historical blocks and public openspace within the buffer zone was performed by dividing the area into 4 categories:

Blocks consisting of valuable objects (buildings, constructions and trees). The blocks must be preserved on the whole. Loss of valuable structures can be permitted only in cases when the preservation is not possible because of special conditions. Modification of the blocks can be permitted if it is necessary for improvement of the current condition, while retaining the peculiar character of the block.

Blocks consisting of objects (buildings, constructions and trees) of inferior historical and cultural value. Loss of buildings can be permitted only if replaced by more valuable objects. Any transformations of the blocks must be set in to the scale and character of adjacent blocks.

Blocks consisting of objects (buildings, constructions and trees) of no historical and cultural value and objects degrading the space. Development of new buildings has to be encouraged, including also public openspace.

Public openspace of top quality (street space and squares).

Evaluation of blocks in the Historic Centre of Riga was performed in 2002. The overall cultural and historical quality of the HCR is to a great extent defined by the overall quality of blocks, which, in its turn, depends not only on individual buildings, but also on the perfection of the perimetral block

Unikāli vērtīgs kvartāls.

Apbūves politika: Kvartāla ēkas maksimāli saglabājamas un autentiski restaurējamas. Papildinājumi pieļaujami tikai tādā gadījumā, ja tie pamatoti ar esošās apbūves eksistenci, neizjauc kvartāla viengabalainību un tiek projektēti pēc rūpīgas analīzes.

Ļoti vērtīgs kvartāls

Apbūves politika: Kvartāla vērtīgās ēkas maksimāli saglabājamas. Vietās, kur ēku nav vai tās ir mazvērtīgas, pieļaujama augstas kvalitātes apbūve, kas savā arhitektoniskā raksturā iekļaujas un pilnveido apkārtējo vidi.

Vērtīgs, bet pilnveidojams kvartāls.

Apbūves politika: Kvartāla vēsturiski un arhitektoniski vērtīgās ēkas saglabājamas un restaurējamas. Jauna apbūve ir vēlama neapbūvētos gruntsgabaloš un atvietojot nekvalitatīvas vai vidi degradējošas ēkas. Jaunai apbūvei ir jārespektē esošo vēsturisko un arhitektoniski vērtīgo ēku raksturs un jāpilnveido kvartāla perimetrālā apbūve.

Kwartāls ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību.

Apbūves politika: Šajos kvartālos jauna apbūve ir vēlama, lai ar to tiktu saglabātas kultūrvēsturiskās ēkas un atjaunota kvartāla struktūra. Jaunbūvei ir jārespektē esošā arhitektoniski vērtīgā apbūve, bet kopumā kvartālu jāveido kā tādu, kas iekļaujas RVC ar tam raksturīgo apbūvi, ēku augstumu un vēsturisko gruntsgabalu daļiju ēku fasādēs.

Kwartāls bez kultūrvēsturiskās vērtības.

Apbūves politika: Šajos kvartālos ar turpmāko apbūvi vai apbūves izmaiņām ir jārada vai jāatjauno kvartāla harmoniska iekļaušanās Rīgas vēsturiskajā centrā.

Kwartāls, kura apbūve degradē RVC kultūrvēsturisko raksturu.

Apbūves politika: RVC ir divi šāda veida kvartāli - viesnīca "Reval Hotel Latvia" un Sporta pils -, kuros ir iespējams dalēji restaurēt perimetrāla kvartāla raksturu.

facade, harmony of scales and styles, quality of the public openspace, etc. Complex evaluation of blocks was performed in order to propose guidelines for development and conservation of every block.

Top quality block.

The buildings should be conserved and restored authentically. New structures should be exceptions, allowable only in those cases when they are well motivated taking into consideration existing buildings, and if they are in harmony with adjacent buildings and designed on the grounds of comprehensive analysis.

Highly valuable block

Every effort should be done to preserve the valuable buildings. New buildings can be allowed on vacant parcels or to replace buildings of inferior quality. The new architecture should be of high-quality, set in harmony with surrounding buildings and improving the adjacent streetscape.

3. Valuable quality blocks to be improved.

Existing valuable buildings should be preserved and restored. New buildings are allowable on vacant parcels or to replace buildings that are of low-quality architecture. The new constructions should be set in harmony with the existing historical buildings and complete perimetral block facade.

4. Inferior quality blocks.

New buildings are desirable in these blocks in order to preserve the valuable buildings and restore the structure of the block. However, the development must be carefully designed so that the whole new structure would fit in into the existing architecturally valuable pattern in terms of building traditions, size, scale and historical parcelation characteristic of the Historic Centre of Riga.

5. Blocks with no cultural value.

The main construction policy here is to encourage new structures or modifications of the existing ones in such way that the block becomes an integral part of the Historic Centre of Riga.

6. Blocks degrading the cultural and historical character of the HCR.

There are two blocks of this character within the HCR – the hotel “Reval Hotel Latvia” and Ice-hockey Hall (Sporta pils), where it is still possible to partly restore the perimetral block facade pattern.

4. VĪZIJA 2002/2020. KONCEPCIJA

VĪZIJA 2002/2020 ir padzījināts un pilnveidots 2001.gadā izstrādātās RVC saglabāšanas un attīstības koncepcijas „Vīzija 2020” modelis, kas neatkārto, bet attīsta tās pamatnostādnes.

Vīzija tika izstrādāta, lai:

- Turpinātu debates par RVC saglabāšanas un attīstības iespējām
- Samazinātu negatīvās ietekmes uz RVC, analizējot arī RVC buferzonu
- Sagatavotu materiālus RVC saglabāšanas un attīstības plāna izstrādei
- Dotu priekšlikumus un nostādnes RVC saglabāšanas un attīstības plānam

Vīzijas mērķi:

- Saglabāt Rīgas kultūrvēsturiskās vērtības
- Veicināt Rīgas kā valsts pārvaldes, biznesa, tirdzniecības un tūrisma centra attīstību.
- Nodrošināt demokrātisku pārmaiņu procesu Rīgā, respektējot sabiedrības intereses.
- Uzlabot transporta, it īpaši publiskā, sistēmu, samazinot transporta intensitāti centrā un nodrošinot gājēju intereses.
- Attīstīt publisko ārtelpu, nodrošinot parku un skvēru saglabāšanu.
- Nodrošināt kvalitatīvu vides dizainu.
- Radīt labvēlīgus apstākļus kultūrvēsturiskās vides saglabāšanai un kvalitatīvai jaunai arhitektūrai.

Rīgai ir plašas attīstības iespējas RVC perifērijā, Pasaules kultūras mantojuma vietas buferzonā, kā arī ārpus tā robežām.

Attīstības elementi Daugavas labajā krastā ir:

- Starptautiskās dzelzceļa un autobusu stacijas,
- Starptautiskā Jūras pasažieru osta,
- Andrejosta,
- Darījumu centrs Citadelē,
- Sporta un rekreācijas komplekss Skanstes ielā (kādreizējā hipodroma apkārtne).

Attīstības elementi Daugavas kreisajā krastā ir:

- Latvijas Nacionālā bibliotēka Klīversalā,
- Jaunais valdības centrs Uzvaras parkā,
- Valsts prezidenta rezidence,
- Darījumu un dzīvojamais komplekss Āgenskalna līča apkārtnē (Klīversalā, Ķīpsalas dienvidu daļā).

Īpaši nozīmīgi Rīgas tēla veidotāji ir “Vārti uz pilsētu”. Vietās, kur tiek šķērsota pilsētas robeža, īpaša uzmanība jāpievērš jaunajai apbūvei un ainavai, kas veidojama, saglabājot īpašo skatu un panorāmu potenciālu, kontrolējot reklāmu izvietojumu un appaismojumu. Daugavas grīva vēsturiski bija pirmie Rīgas vārti, un tie joprojām ir ļoti nozīmīgi. Jāmeklē iespējas, kā kultūrvēsturiskās vērtības (Daugavgrīvas cietoksnis u.c.) adaptēt mūsdienu vajadzībām. Šodien nozīmīgākie Rīgas vārti ir starptautiskā lidosta “Rīga”, un tādēļ iebraukšana centrā pa Kalnciema ielu un Vanšu tiltu, kā arī Ulmaņa gatvi un Salu tiltu ir būtiski svarīga Rīgas tēlam. Rīgas silueta panorāmas, kas redzamas no šiem vārtiem (skata punktiem), ir jāaizsargā kā Rīgas saglabājamās vērtības.

4. VISION 2002/ 2020. CONCEPCION

“VISION 2002/ 2020” is an extended and improved model of the Preservation and Development Concept “VISION 2020” (developed in 2001). It does not repeat the basic statements of the former document but deepens and provides further development in a broader context.

The Vision is elaborated in order to:

- Continue the discussion on preservation and development potential of the Historic Centre of Riga.
- Diminish the negative impacts on HCR by analysing the potential of the buffer zone.
- Prepare materials for elaboration of HCR Development and Preservation Plan.
- Provide HCR Development and Preservation Plan with proposals and statements.

The goals of the Vision are:

- Preserve cultural heritage values in Riga.
- Facilitate the development of Riga as contemporary administrative, business, trade and tourism centre.
- Contribute to the process of democratic changes in Riga, respecting public interests.
- Improve the transportation system, in particular public transport, reducing congestion in the centre and providing the interests of pedestrians.
- Develop the public space network and ensure preservation of parks and squares.
- Ensure good urban design.
- Create favourable milieu for preservation of cultural environment and design of high-quality contemporary architecture.

Riga has great development possibilities in the remote parts of the HCR, within the buffer zone of the World Heritage Site, as well as beyond these boundaries.

The Macro Development elements on the right bank of the Daugava River are:

- International railway and bus terminals
- International ferry terminal
- Andrejosta
- Business centre in Citadele.
- Sports and recreation complex at Skanstes iela (area of former hippodrome)

The Macro Development elements on the left bank of the Daugava River are:

- The Latvian National Library on Klīversala
- New governmental centre in Uzvaras Park
- The residence of the President
- Business and residential centres around Āgenskalna Bay (Klīversala, southern part of Kāpsala).

The approaches and gateways to the city are very important for the creation of city's image. Special attention should be paid to the new building activities and landscape at the city border points in order to retain the special potential of cityline and panorama views and controlling the lighting and settings of advertisements. The mouth of the Daugava was the first historical gateway to Riga, and it has maintained its significance to this day. It is necessary to look for new ways to adapt cultural heritage values (e.g., Daugavgrīvas Fortress and others) for contemporary needs. Today, the most important entrance to the city is from the international airport „Riga”. Therefore Kalnciema street and Vanšu (Hanging) bridge, as well as Ulmaņa avenue and Salu (Island) bridge, play a key role in creating the image of Riga. Riga's citylines that can be perceived from these gateways deserve preservation as values to be protected.

5. NOSTĀDNES UN RĪCĪBAS PROGRAMMA

EKONOMIKA

1. Rīgas vēsturiskajā centrā jārada labvēlīga nodokļu politika tiem īpašniekiem, kas kultūrvēsturiskas ēkas saglabā labā tehniskā un vizuālā stāvoklī:
  - īpašuma nodoklis nav jāmaksā par saimnieciski neizmantojamu valsts aizsardzībā esošu kultūras pieminekli;
  - īpašuma nodokli saglabātām un restaurētām koka ēkām vajadzētu samazināt līdz 50%;
  - īpašuma nodokli nevajadzētu maksāt par kultūrvēsturiskām ēkām, kas saglabātas un restaurētas ar vēsturiskajiem interjeriem un tiek izmantotas publiskām funkcijām;
  - pievienotās vērtības nodokli nevajadzētu maksāt par restaurācijas darbiem, kas saistīti ar kultūrvēsturisku vērtību oriģinālsubstances saglabāšanu.
2. Rīgas vēsturiskajā centrā jārada labvēlīga sistēma kultūrvēsturiski vērtīgu ēku restaurācijas kreditēšanai:
  - pašvaldībai vajadzētu dzēst 20 - 50 % kredīta labā kvalitātē izpildītiem restaurācijas darbiem kultūrvēsturiski vērtīgās koka ēkās;
  - pašvaldībai vajadzētu dzēst līdz 40 % kredīta labā kvalitātē izpildītiem fasāžu restaurācijas darbiem kultūrvēsturiski vērtīgām ēkām.
3. Nav pieļaujama lielveikalu (lielu tirdzniecības centru) izvietošana Rīgas vēsturiskajā centrā, jo tādēļ iznīkst mazie veikaliņi kultūrvēsturiski vērtīgu ēku pirmajos stāvos, apgrūtinot ēku uzturēšanu.
4. Jāizveido īpašs Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas fonds, kura ieņēmumi veidojas no:
  - soda naudām;
  - atlīdzības par nelikumīgu kultūrvēsturisku vērtību iznīcināšanu Rīgas vēsturiskā centra pilsētvīdē;
  - atlīdzības par Rīgas vēsturiskā centra kultūrvēsturiskās vides pārveidošanu;
  - ziedojuumiem.

Fonda līdzekļi izmantojami Rīgas vēsturiskā centra kultūras vērtību izpētei, restaurācijai un monitoringam. Pašvaldībai jāuzņemas lielāka atbildība kultūras mantojuma saglabāšanā, realizējot attīstības projektus un respektējot mantojumu.

5. Nav pieļaujama īpašumu iesaldēšana, neveicot to saglabāšanas pasākumus, bet gaidot cenu celšanos izdevīgākai pārdošanai. Šādos gadījumos pielietojams jauns nodoklis - kultūrvides atbildības nodoklis (kādreizējā I. Ziedoņa ideja). Ar šādu nodokli varētu aplikt īpašumu, kas nesakopta ārējā veidola dēļ bojā kultūrvēsturisko vidi ilgāk par diviem gadiem.

5. STATEMENTS AND ACTION PROGRAM

ECONOMICS

- 1.** Favourable taxation conditions should be applied to those owners at the Historic Centre of Riga who maintain their historical buildings in good technical and visual condition:
  - Property tax is not imposed on cultural monuments under state protection, if the property has been banned from commercial use;
  - Property tax on preserved and restored wooden buildings should be reduced by 50%;
  - Property tax should be not imposed on historical buildings where historical interiors are preserved and restored, and the building is in public use;
  - Value added tax should be not imposed on restoration work aimed at conservation of original substances of historical and cultural values.
- 2.** A favourable credit system for restoration of valuable historical buildings in the Historic Centre of Riga should be established:
  - local municipality should repay 20 - 50% of a credit if high-quality restoration has been performed in a historically valuable wooden building;
  - local municipality should repay up to 40% of a credit if high-quality facade restoration has been performed in a historically valuable building.
- 3.** Supermarkets should not be located within the Historic Centre of Riga, since presence of large shopping centres create unfavourable conditions for small shops situated on the first floors of historically valuable buildings; that, in its turn, burdens the maintenance of these buildings.
- 4.** Special foundation for preservation of the Historic Centre of Riga should be founded. The resources of this foundation shall consist of:
  - fine;
  - reimbursements for illegal destruction of historical and cultural values in the Historic Centre of Riga;
  - reimbursements for transformation of the cultural urban milieu in the Historic Centre of Riga;
  - donations and gifts.

The funds should be allocated for research, restoration and monitoring of the cultural values within the Historic Centre of Riga. The local municipality should assume larger responsibility for preservation of cultural heritage, by implementing development projects and respecting the heritage.

- 5.** It is unacceptable that some owners neglect all preservation measures at their properties looking forward to market fluctuations in order to sell their properties for a better price. In such cases, a new type of taxes, the so called responsibility tax for cultural environment (former idea of I.Ziedonis), should be imposed. This tax could be imposed on properties which, because of

6. Jāveicina kultūras tūrisma attīstību:

- jāuzlabo satiksme ar Rīgu (pirmkārt, prāmju satiksme);
- jāveido informācijas centri.

7. Pašvaldībai un valstij ļoti uzmanīgi jāveic zemes pārdošana, privatizācija un iznomāšana, lai vērtīgākos zemes gabalus atstātu nākotnē sabiedrībai nozīmīgu objektu celtniecībai.

8. Investoru izvēlē prioritātei jābūt to attieksmei pret kultūras mantojuma saglabāšanu un kvalitatīvu pilsētvidi.

9. Nav pieļaujams valsts un pašvaldību atbalsts investoriem, kas nerespektē Rīgas vēsturiskā centra kultūrvēsturiskās kvalitātes un peļņas gūšanas dēļ degradē pilsētvidi. Aicināt bankas neizsniegt kredītus šādiem pasākumiem.

10. Ir atbalstāma Rīgas vēsturiskā centra kvalitatīva jauna attīstība, kas uzlabo pilsētvidi un rada peļņu.

TRANSPORTS

11. Rīgas vēsturiskais centrs jāatslogo no autotransporta:

- esošo auto stāvvietu apjoms ir pietiekams, un nav pieļaujama to skaīta palielināšana pašā centrā; jaunas auto stāvvietas izbūvējamas, proporcionāli samazinot esošās;
- jaunas auto stāvvietas izvietojamas pa Rīgas vēsturiskā centra perimetru - buferzonā; no šīm stāvvietām jānodrošina sabiedriskā satiksme;
- nav jāveido jauni, transportu piesaistoši objekti - lielveikali, ar transporta pieplūdumu saistīti biroji, uzņēmumi u.c.

12. Jāuzlabo satiksme ar Daugavas kreiso krastu:

- prioritāte ir diviem jauniem tiltiem - Ziemeļu tiltam vai tunelim un Zemgales tiltam;
- Akmens tilts jāpārveido par sabiedriskā transporta un gājēju tiltu ar galerijām, veikaliem, restorāniem, skatu platformām un noejām uz kuģu un laivu piestātnēm.

13. Daugavas krastmala jāatbrīvo no tranzīttransporta, krastmalā jāveido tunnelis paralēli Daugavai ar sabiedriskā transporta mezgli un pazemes - Vecrīgu apkalpojošām auto stāvvietām.

14. Jāattīsta tramvaju satiksme.

15. Dzelzceļa lokā esošās teritorijas jārezervē nākotnes dzelzceļa sistēmas attīstībai un starp-valstu pārvadājumiem.

16. Gājēju pārejas blīva transporta vietās jāveido pēc atbrīvojamas plašas joslas vai laukuma principa.

their poor condition, have been degrading the adjacent cityscape during a time period longer than two years.

6. Facilitate development of cultural tourism:
  - to improve traffic to Riga (in particular, ferry lines);
  - to establish information centres.
7. Local municipality and the state must take carefully considered decisions concerning selling, privatisation and renting plots of land; the most valuable parcels should be reserved for construction of important public buildings in the future.
8. When selecting appropriate investors, priority must be given to their concern about heritage preservation and high-quality cityscape.
9. Investors that do not respect cultural and historical qualities of the Historic Centre of Riga and degrade the cityscape in order to make a profit should not be supported by the state and local municipality.
10. A new qualitative development of the Historic Centre of Riga, contributing to the urban setting and yielding a profit, must be encouraged.

TRANSPORTATION

11. Transport congestion must be reduced within the Historic Centre of Riga:
  - the current volume of parking grounds is considered as sufficient. Thereby, increased number of parking garages should not be allowed in the city core; new parking places can be built if the number of the existing ones is proportionally reduced;
  - new parking garages should be situated in buffer zone, at peripheral locations; public transport must be provided from these parking places;
  - development of new objects that attract transport flows, like supermarkets, offices, enterprises, etc., should be avoided.
12. Improved traffic to the left bank of the Daugava:
  - priority must be given to two new bridges – Northern bridge or tunnel and Zemgales bridge;
  - Akmens bridge should be transformed into a public transport and pedestrian bridge, partially covered gallery with shops, restaurants, viewing platforms and accesses to ship and boat wharfs.
13. Transit transport should be removed from the Daugava's embankment; a tunnel for public transport should be constructed parallel to the river, including also underground parking lots to satisfy the needs of the Old Town.
14. Tram traffic should be developed.

17. Veikalu apkalpei jālieto konkrētai pilsētvidei atbilstošs mazizmēra transports.
18. Sabiedrībai nozīmīgās vietās transportam jārada laika ierobežojumi (piemēram, svētdienās krastmala un atsevišķu ielu posmi tiek slēgti autotransportam un atvēlēti kājāmgājējiem, jauniešiem ar skrituļslidām u.c.). Jāveido veloceliņu tīkls.
19. Rīgas vēsturiskajā centrā jāveido vienota elektroniska transporta regulēšanas sistēma.
20. Jāattīsta laivu un mazizmēra kuģu satiksme:
  - Daugavas krastmalā izbūvējamas laivu un mazizmēra kuģu piestātnes ar nepieciešamo aprīkojumu;
  - Rīgas pilsētas kanāls jāatver laivu kustībai;
  - jāveido apsargātas maksas laivu piestātnes.

KULTŪRVĒSTURISKI VĒRTĪGU OBJEKTU SAGLABĀŠANA

21. Saglabājamas visas kultūrvēsturiski vērtīgās ēkas ar to autentisko apdari, detaļām, interjeriem, konstrukcijām, un nav pieļaujama to nekritiska pārveidošana un nojaukšana.
22. Vēsturisko ēku oriģinālie logi un durvis ir nozīmīga kultūrvēsturiska vērtība, kuru zaudēšana nav pieļaujama.
23. Vēsturisko ēku bēniņi un pagrabi to autentiskā veidolā arī ir ievērojama kultūrvēsturiska vērtība, un nav pieļaujama to nekritiska pārveidošana.
24. Ēkas uzslānojumi, iepriekšējo laika periodu kvalitatīvi pārveidojumi, atsevišķu elementu zudumi, bojājumi un dabiskais nodilums arī ir sava laika liecība un kultūrvēsturiska vērtība. Pilsētas senatnīgumu nevar panākt ar formu atdarinājumu, bet gan ar autentiskumu.
25. Kultūrvēsturisko ēku saglabāšanā svarīgākais ir to izpēte, izpratne par ēkas vērtībām, bojā-jumu cēloņu noskaidrošana, to novēšana un ēkai atbilstošas funkcijas izvēle. Restaurācijā ievērojama loma ir amata prasmei un pielietojamo materiālu atbilstībai oriģinālam.
26. Rīgas vēsturiskajā centrā nepieciešami labas restaurācijas piemēri (paraugrestaurācija), kas tiek popularizēti un zināmā mērā kalpo par kvalitātes standartu.
27. Rīgas vēsturiskā centra vietās, kur vēsturiskās būves atrodas avārijas stāvoklī un praktiski nav iespējama to pilnīga restaurācija, saglabājamas ēku vērtīgākās daļas kā vēstures liecība, un tās iekļaujamas jaunā apbūvē. Ēku demontāža pieļaujama pēc pilnīgas to fiksācijas.
28. Rīgas vēsturiskajā centrā lielāka uzmanība jāpievērš parku un apstādījumu restaurācijai. Nepieciešama zinātniska restaurācija, kas respektē dendroloģiju, vēsturisko plānojumu, vēsturisko celīpu segumu, autentiskas mazās arhitektūras formas u.c. kvalitātes. Pirms vēsturisko parku un stādījumu pārveidošanas jāizstrādā detalizēta izpēte, kas balstīta ne tikai uz vēsturisko dokumentāciju, bet arī uz izpēti dabā.
29. Rīgas vēsturiskajā centrā pagaidām vēl nenovērtēts ir industriālais mantojums. Nav pieļaujama

15. The territories within the railway circle must be reserved for further development of railway system and international transportation.
16. Pedestrian crossings at busy streets should be arranged according to the principle of wide zones or squares.
17. Small-scale vehicles, adapted to the specific urban environment, must be used for delivering the goods to shops.
18. Use of transport should be limited in time at places of public interest (e.g., on Sunday the embankment and some parts of the streets are closed for motor transport in favour of pedestrians, young people on roller-skates etc.). Cycleway network must be developed.
19. The Historic Centre of Riga must be provided with a joint electronic system for regulation of traffic.
20. Boat and small ship traffic should be facilitated:

  - ship and boat wharfs with appropriate equipment should be developed on the embankment of the Daugava;
  - Riga city canal must be opened for boat traffic;
  - guarded boat wharfs must be arranged.

PRESERVATION OF HERITAGE OBJECTS

21. All historically valuable buildings shall be preserved with their authentic finishing, details, interiors, structures and uncritical modifications and demolishing shall not be permitted.
22. Original windows and doors of historical buildings possess a significant cultural and historical value, and the loss of these details shall not be permitted.
23. Authentic design of attics and cellars in historical buildings also possesses a significant cultural and historical value, thus, uncritical modifications of these should not be permitted.
24. Layers, qualitative modifications of various time periods, loss of some elements, defects and natural wear also form an evidence of respective epochs and cultural and historical value. It is the authentic that adds a historical patina to the city, not the imitations of historical forms and shapes.
25. When preserving historical buildings, the most important aspects are comprehensive inventory, understanding of the historical values, identification of reasons of damages, averting of damages, and adapting the building to appropriate new function. In the process of restoration, an important role is played by handicraft and use of materials compliant with the original ones.
26. Good examples of qualitative restoration are needed within the territory of the Historic Centre of Riga that can be popularised and would serve as a setting of quality standards.
27. If a historical building within the Historic Centre of Riga has so poor condition that complete restoration is not possible, the most valuable parts should be still preserved as historical

vēsturisko rūpnīcu un to palieku zaudēšana. Vēsturiskās rūpnīcas ir saglabājamas, restaurējamas un piemērojamas jaunai funkcijai.

30. Rīgas vēsturiskajā centrā kultūrvēsturisku objektu saglabāšanas darba uzlabošanai jāizstrādā speciāli izdevumi plašai izplatīšanai ēku īpašniekiem, restaurācijas, izpētes un projektēšanas organizācijām:

- vēsturisko durvju un logu restaurācija;
- fasāžu krāsas restaurācija;
- vēsturiskie jumta seguma materiāli;
- vēsturisku ēku regulāra kopšana;
- interjeru restaurācija;
- ugunsdrošība vēsturiskajās ēkās.

JAUNU ĒKU BŪVΝIECĪBA RĪGAS VĒSTURISKAJĀ CENTRĀ

31. Katrs laiks atstāj pēdas telpā. Rīgas vēsturiskā centra kvalitāte ir dažādu laikmetu ēku kopā sadzīvošana, veidojot unikālu kolekciju, kas jāpapildina arī šodien.
32. Tikai patiesai arhitektūrai ir vislielākā vērtība. Atdarinājumu radīšana nav kultūras mantojuma saglabāšanas pasākums, bet gan sabiedrības maldināšana.
33. Laba mūsdienu arhitektūra nebojā kultūras mantojumu, un laba kultūras mantojuma politika netraucē attīstīties mūsdienu arhitektūrai. Laba mūsdienu arhitektūra un dizains ir nākotnes kultūras piemineklī.
34. Tās ir cilvēktiesības - dzīvot sakārtotā un estētiski augstvērtīgā vidē. Ja konkrētā vietā to nesniedz kultūras mantojums, tad nepieciešami papildinājumi.
35. Kultūras mantojums ir vēstures dokumentēšana. Nav pieļaujama vēstures viltošana. Radot atdarinājumus vai kopijas, sabiedrībai tiek parādīts, ka ir vienkārši atgūt zaudētas autentiskas vērtības, tās aizstājot ar kopijām. Rezultātā atsevišķai sabiedrības daļai rodas iespāids, ka vieglāk oriģinālu iznīcināt un to kā atdarinājumu uzbūvēt no jauna, nevis restaurēt.
36. Rīgas vēsturiskajā centrā ir pieļaujama un pat veicināma jauna mūsdienu arhitektūra un dizains, bet tikai tāds, kas respektē vēsturiskās apbūves raksturu, mērogu, ritmu, tradicionālos materiālus un arhitektūras noskaņu un iekļaujas vēsturiskajā vidē.
37. Rīgas vēsturiskajā centrā jaunas arhitektūras radīšanai jābalstās uz atklātos starptautiskos konkursos iegūtiem, speciālistiem un sabiedrībai pieņemamiem rezultātiem.
38. Ja kvalitatīva un estētiski augstvērtīga vide nav sabiedrības prasība, tad tai jābūt obligātai prasībai līdz brīdim, kad tā kļūst par organisku nepieciešamību. Speciālistiem vienmēr jābūt vienu soli priekšā notikumiem un jāspēj orientēties mūsdienu telpas sakārtošanas filozofijā.
39. Neatkarīgi no ekonomiskā izdevīguma un jaunās arhitektūras kvalitātes, nav pieļaujama tās

evidences and integrated into the new structures. Dismantling of building is permittable provided that the building is completely documented.

28. Rīgas Greater attention should be paid to the restoration of parks and green spaces within the Historic Centre of Riga. Scientific restoration is welcome in order to respect qualities like dendrology, historical planning, historical pavements, qualitative small forms of architecture, etc. Before modification of historical parks and gardens, a detailed research should be carried out on the grounds of both historical documentation and current situation assessment *in situ*.
29. Little attention has yet been paid to the industrial heritage in the Historic Centre of Riga. Loss of historical industrial buildings and remnants should not be permittable. Historical industrial buildings should be conserved, restored and adapted to new functions.
30. Special information materials should be drafted and printed in order to improve the heritage preservation processes. Potential target groups are owners, institutions and organisations for restoration, investigation and design. Optional issues are:
  - restoration of historical doors and windows;
  - restoration of facade painting;
  - historical roofing materials;
  - maintenance of historical buildings;
  - restoration of interiors;
  - fire safety in historical buildings.

CONSTRUCTION OF NEW BUILDINGS WITHIN THE HISTORIC CENTRE OF RIGA

31. Every epoch leaves its footprints in the space. The quality of the Historic Centre of Riga comes from co-existing of various epochs, thus displaying a unique collection to be enriched still today.
32. Only genuine architecture possesses intrinsic value. Imitations and copies are deception of the society rather than an action of heritage preservation.
33. Qualitative contemporary architecture does not leave negative impact on heritage; and good heritage policy does not hinder development of contemporary architecture. Qualitative contemporary architecture and design are potential future heritage.
34. To live in a well maintained and qualitative environment in terms of esthetical aspects is a part of human rights. If the above said qualities at a concrete site are not provided by cultural heritage, transformations are welcome.
35. Cultural heritage is about documenting the history. Falsification of history should not be permittable. Use of imitations and copies assert the community that it is easy to recover lost authentic values by replacing them with copies. As a result, some groups of the society might get the impression that it is easier to demolish the original and replace it with a copy rather than undertake restoration.
36. New contemporary architecture and design are permittable and highly welcome in the Historic Centre of Riga provided that they comply with the historical urban character, scale, setting, traditional materials and are brought in harmony with the historical urban environment.
37. In the territory of the Historic Centre of Riga, construction of new architecture must be based on the results of open architectural competitions at international level, that are acceptable for both

izvietošana vietās, kur tas ir pretrunā ar plānojuma struktūru. Tam pamatā jābūt autora profesionālās ētikas principam.

40. Rīgas vēsturiskā centra jaunajā apbūvē autoriem par visu augstāk jāturi profesionālās ētikas principi. Nav pieļaujams investoru diktāts arhitektūrai. Pirms jaunas ēkas būvniecības, ja tas skar publiski nozīmīgu ārtelpu, nepieciešama atklāta speciālistu diskusija.

MĀJOKLIS

41. Nepieļaut dzīvojamā fonda samazināšanos Rīgas vēsturiskajā centrā, īpaši Vecrīgā.
42. Pēc iespējas ātrāk ieviest privatizēto daudzdzīvokļu kultūrvēsturisku dzīvojamo ēku skaidru apsaimniekošanas modeli un pilsētā izveidot vienotu datu bāzi par ēku apsaimniekotājiem.
43. Ieviest diferencētu nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas sistēmu īpašniekiem, kas savā īpašumā dzīvo ilgāk par 10 gadiem. Tādā veidā tiktu nostiprināts pamatiedzīvotāju slānis, kam ir augstākas prasības, atbildība un rūpes par sava kultūras mantojuma saglabāšanu.
44. Nepieļaut kultūrvēsturiski vērtīgu dzīvojamo ēku pārveidošanu par biroju ēkām, tirdzniecības centriem u.c. ēkām ar dzīvojamo fondu samazinošām funkcijām.
45. Sekmēt vēsturisko dzīvojamo ēku pārplānošanu atbilstoši sākotnējam plānojumam (komunālo dzīvokļu likvidēšana).
46. Attīstīt vēsturiskiem dzīvojamiem rajoniem nepieciešamo infrastruktūru atbilstoši konkrētās vides īpatnībām.
47. Rīgas vēsturiskajā centrā nepieļaut nakts stundās mirušu pilsētas zonu veidošanos (piemēram, Vecrīgā dzīvojamās ēkas pārveidojot citai funkcijai).
48. Aktīvāk sekot, lai dzīvokļu modernizācijas nolūkos neciestu kultūras mantojums. Jaunu ekskluzīvu dzīvokļu veidošana kultūrvēsturiskās ēkās, kuras tam nav piemērotas, nereti novēd pie kultūras pieminekļa bojāšanas un iznīcināšanas.
49. Ar jaunu apbūvi vai esošās apbūves rekonstrukciju nepasliktināt esošo dzīvojamo ēku sanāciju.
50. Novērst nelikumīgu kultūrvēsturiski vērtīgu dzīvojamo ēku pārveidošanu (oriģinālo logu un durvju nomaiņa pret plastmasas, interjera elementu likvidēšana u.c.).

MONITORINGS

51. Rīgas vēsturiskā centra kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanā ieviest vienotu datu bāzi - izmaiņu kontroli.
52. Nodrošināt vienotu prasību izstrādi Rīgas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanā. Nodrošināt speciālistu apmācību kultūras pieminekļu dokumentēšanā un konservācijā.
53. Nodrošināt operatīvu kontroli likumu u.c. normatīvo aktu ievērošanai Rīgas vēsturiskā centra kultūras vērtību saglabāšanā.
54. Nodrošināt sabiedrības iesaisti svarīgāko ar Rīgas vēsturiskā centra kultūras mantojuma

specialists and the community.

38. If qualitative and aesthetic environment is not set as one of basic requirements of the society in the current moment, this must be set as a compulsory requirement until deeper understanding of the issue can be ensured in the broad public.
39. New architecture, whatever its architectural quality or economical profitableness, should not be situated at sites not compliant with the planning patterns. This must be the basic principle of professional ethics to be kept by the author.
40. Authors of the new architecture within the territory of the Historic Centre of Riga must be highly aware of the principles of their professional ethics. Investors' dictate is not acceptable. Construction of a new building that might leave an impact on a significant public space must be preceded by open discussion of experts.

HOUSING

41. Available housing should not be reduced in the Historic Centre of Riga and the Old Town in particular.
42. A unified and explicit model for management of privatised heritage apartment houses should be introduced as soon as possible; a joint data base containing information on real estate managers should be established.
43. Graduated system for property tax should be applied to owners that have lived in their property for more than 10 years. Thus would favour a group of original inhabitants that shows bigger concern and responsibility for heritage protection.
44. Transformation of culturally and historically valuable apartment houses into office, shopping or alike buildings should not be permissible, since this tendency leads to a reduced volume of available housing.
45. Facilitate re-planning of historical apartment houses in accordance with the original planning (liquidation of the so called communal apartments).
46. Infrastructure at historical residential areas must be developed with due respect to peculiarities of the concrete urban environment.
47. Prevent establishment of "dead" urban zones by night time within the Historic Centre of Riga (e.g. by adapting dwelling houses in the Old Town to other functions).
48. Modernisation of apartments should not affect cultural heritage. Construction of new exclusive apartments at heritage buildings, that are not suitable for this purpose, can often result in damage or destruction of the heritage.
49. New structures or reconstruction of existing buildings should not affect sanation of existing buildings.
50. Prevent illegal modifications of historically valuable apartment houses (replacement of original windows and doors with plastic frames, dismantling of interior elements, etc.).

saglabāšanu saistīto jautājumu izskatīšanā.

55. Pieņemt speciālu likumu PAR RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANU.
56. Izveidot Rīgas vēsturiskā centra kā UNESCO Pasaules mantojuma vietas SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOMI (UNESCO, Rīgas Dome, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Arhitektu savienība, Būvinženieru savienība, Arheologu biedrība, Rīgas Tehniskā universitāte, Zinātnu akadēmija u.c.).
57. Rīgas vēsturiskajam centram izstrādāt saglabāšanas un attīstības plānu, un izveidot tā izpildes kontroles sistēmu. Izvērtēt spēkā esošo 1995.gada Rīgas attīstības plānu un notikušo pārmaiņu atbilstību tam.
58. RVC kultūrvēsturisko vērtību izmaiņu inventarizāciju veikt ne retāk kā vienu reizi piecos gados.
59. RVC saglabāšanas un attīstības plāna izstrādē pieaicināt starptautiskus ekspertus (Eiropas Padome, UNESCO).
60. Atrisināt iespēju sadarboties visām ieinteresētajām institūcijām RVC saglabāšanā un attīstībā - viena kultūras mantojuma saglabāšanas politika, tās principu ievērošana, plānu un solījumu izpilde.

SABIEDRĪBAS DZĪVE PUBLISKAJĀ ĀRTELPĀ

61. Rīgas vēsturiskā centra kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanas un pilsētas attīstības problēmu risināšanas centrā ir jābūt cilvēkam *ar savām vajadzībām*. Loti svarīga ir sociālā dzīve pilsētā.
62. Sabiedrības kopējās intereses vienmēr jāvērtē augstāk par atsevišķu sabiedrības grupu individuālajām interesēm.
63. Publiskā ārtelpa ir nozīmīgākā vieta pilsētas dzīvei. Šī, cilvēka veidotā vide veido arī cilvēku. Kvalitatīvi sakārtotā un demokrātiskā vidē sabiedrība kļūst inteliģentāka, demokrātiskāka, integrētāka un vairāk orientēta uz vispārcilvēciskajām vērtībām.
64. Ielai un ielas atmosfērai ir vēl nenovērtēta loma bērnu un jaunatnes audzināšanā. Negaļīvām tendencēm ir jāliek pretī pozitīvas kvalitātes un iespējas.
65. Publiskajai ārtelpai jābūt vairāk atvērtai pret cilvēku, un nav pieļaujami noslēgti risinājumi (necaurredzami nožogojumu, logu, vārtu un durvju risinājumi oriģinālo atvērto risinājumu vietā).
66. Kvalitatīvi jārisina sabiedrības pieejamība; jaunajiem risinājumiem organiski jāiekļaujas pilsētvīdē.
67. Kvalitatīvi jānodrošina dažādu sabiedrības interešu grupu vajadzības (atpūtas, diskusiju, tirgošanās, sporta, masu pasākumu, pastaigu u.c. vietas), ievērojot tradīcijas un to radošu attīstību.
68. Rīdziniekiem un Rīgas viesiem jādod iespēja izjust, ka publiskā ārtelpa pieder viņiem.
69. Jākontrolē proporcijas starp privāto un publisko ārtelpu, slēgtu un atvērtu vidi.

MONITORING

- 51.** Joint data base for preservation of cultural and historical values should be established in the Historic Centre of Riga, aimed at monitoring of transformations and modifications.
- 52.** Unified requirements must be defined for preservation of cultural and historical heritage in the Historic Centre of Riga. Education and training of specialists must be ensured in issues concerning documentation and conservation of cultural monuments.
- 53.** Active control of compliance with laws and other normative acts must be ensured within the field of preservation of cultural and historical heritage in the Historic Centre of Riga.
- 54.** Ensure and encourage public participation in handling of most essential issues of heritage preservation in the Historic Centre of Riga.
- 55.** Adopt a special law ON PRESERVATION OF THE HISTORIC CENTRE OF RIGA.
- 56.** To establish special PRESERVATION AND DEVELOPMENT BOARD for the Historic Centre of Riga as *UNESCO* World Heritage Site (*UNESCO*, Riga City Council, State Inspection for Heritage Protection, Ministry for Environmental Protection and Regional Development, Architects' Union, Association of Civil Engineers, Archaeologists Union, Riga Technical University, Academy of Science and others).
- 57.** Preservation and Development Plan for the Historic Centre of Riga must be elaborated, as well as appropriate monitoring system. Revise the valid Development plan from 1995.
- 58.** Inventory of modifications in the HCR should be carried out every five years.
- 59.** Preservation and Development Plan for the Historic Centre of Riga should be elaborated in co-operation with international experts (Council of Europe, *UNESCO*).
- 60.** To ensure effective cooperation of all concerned institutions for preservation and development of the Historic Centre of Riga in terms of unified policy for heritage protection, keeping the basic principles of this policy, plans and promises.

LIFE IN PUBLIC SPACE

- 61.** When discussing heritage preservation and development issues in the Historic Centre of Riga, the focus must always be set on the people *and their needs*. Social life in the city plays a key role in this context.
- 62.** Public interests should always prevail interests of some specific groups.
- 63.** Public space is crucially essential for life in the city. This space, designed by individuals, in its turn influences the community. Qualitative and democratic environment promote a society that is more intelligent, democratic and integrated.
- 64.** Little attention has been paid to the role of streets and street atmosphere in education of children and young people. Negative tendencies should be contra pointed with positive qualities and opportunities.

70. Cilvēka sajūtas un vēlēšanos uzturēties publiskajā ārtelpā nosaka telpas kvalitāte. Nepietiek tikai ar skatu pagātnē, nepieciešams arī skats uz nākotni. Arī telpas kvalitātē eksistē mode, kas ir daudz smalkāks instruments, nekā to novērtē vietējie politiķi, un to nenosaka tikai vietējas līmenis un inteliģence.

INŽENIERKOMUNIKĀCIJAS

71. Inženierkomunikācijas ir inženiertehniska sistēma, kas nodrošina pilsētas praktisko eksistenci, tām jāpievērš īpaša uzmanība.

72. Esošā komunikāciju sistēma lielākoties ir novecojusi; nepieciešama jauna koncepcija tās atjaunošanai - atbilstoši nevis šodienas, bet gan nākotnes standartiem.

73. Nav pieļaujama komunikāciju sistēmas saimnieku sadalīšana un lokāla risināšana, bet nepieciešami kompleksi risinājumi. Kompleksu komunikāciju sistēmu kanālu izbūve ir efektīvākais veids, lai neradītu nepārtrauktu haosu pilsētā un saglabātu arheoloģisko mantojumu.

74. Atsevišķām inženierkomunikācijām ir arī kultūrvēsturiska vērtība. Tās ir saglabājamas, un nav pieļaujama to iznīcināšana.

75. Nav pieļaujama jaunu gaisa vadu komunikāciju izbūve un dažāda veida antenu izvietošana uz ēku jumtiem un fasādēm, kas bojā kultūrvēsturisko vidi.

76. Nav pieļaujama kultūrvēsturisku ēku fasāžu bojāšana ar dažādām vadu un cauruļu komunikāciju sistēmām. Vadu iedzījināšanai sienās jālieto atbilstoša oriģinālam aizpildījuma masa.

77. Nav pieļaujama Rīgā esošās lietus ūdens novadīšanas sistēmas aizvietošana ar primitīvām virszemes sistēmām.

78. Rīgas vēsturiskajā centrā izveidojama vienota tehnisko komunikāciju digitāla datu bāze.

79. Rīgas vēsturiskā centra kultūrvēsturiski vērtīgu ēku restaurācijā inženierkomunikāciju pievadi jānodrošina atbilstošajiem dienestiem un pašvaldībai.

80. Savlaicīgi jārisina inženierkomunikāciju pievadi Daugavas krastmalas laivu un mazizmēra kuģu kustības nodrošināšanai.

DABAS UN VIDES AIZSARDZĪBA

81. Jānodrošina gaisa piesārņojuma samazināšana (transporta kustības samazināšana, elektro-transporta lomas palielināšana, izmešu kontrole u.c. pasākumi).

82. Jāsamazina ūdens piesārņojums Daugavā (noteikūdeņu attīrišanas kontrole, regulāra attīriša-na no atkritumiem u.c. pasākumi).

83. Nav pieļaujama dabas pamatnes samazināšana Rīgas vēsturiskajā centrā, jo Rīga ir ZAĻA PILSĒTA.

84. Nav pieļaujama nekritiska koku izciršana Rīgas vēsturiskajā centrā bez pamatojuma. Bieži pat bojātu un šķietami nocērtamu koku var glābt. Bojātie koki jānomaina ar jauniem ne tikai skaits, bet arī zaļās masas apjoma ziņā.

65. Public space should be more opened for people, impenetrable solutions are not permittable (impenetrable fences, windows, doors, portals instead of original opened ones).
66. New solutions must be brought into harmony with urban environment.
67. Needs (recreation, discussions, sale, sports, public events, promenades etc.) of various groups of the community must be ensured in a qualitative way, with due respect to their traditions and creative development.
68. Inhabitants and visitors of Riga should feel that they are the owners of public space.
69. Proportions between private and public space, closed and opened space must be controlled.
70. It is the quality of the public space that defines willingness of the people to enjoy it. Future perspectives are as important as perspectives to the past. Quality of public space is also influenced by fashion trends.

ENGINEERING NETWORKS

71. Special attention must be paid to the engineering networks that provide practical everyday functions of the city.
72. Today, major part of the existing engineering networks is out-of-date; a new concept is needed for reconstruction, and this concept should meet future standards.
73. Complex solutions are needed for engineering networks. Construction of complex communication canals is the most efficient way to avoid continuous chaos in the city and conserve archaeological heritage.
74. Some engineering networks possess cultural and historical value. These networks should be conserved.
75. Construction of new free standing communication cables should not be permitted. Different types of antennas should not be placed on building roofs and facades, thus affecting the historical environment.
76. Facades of heritage buildings should not be damaged because of various cable settings.
77. The existing surface drainage must not be replaced by more primitive systems.
78. A joint digital data base of technical networks should be established in the Historic Centre of Riga.
79. For restoration of valuable heritage buildings within the territory of the Historic Centre of Riga, engineering networks shall be provided by respective services and local municipality.
80. Development of engineering networks at the Daugava embankment must be planned in a due time considering the potential boat and small-scale ship traffic.

85. Nav pieļaujama zaļo pagalmu likvidēšana Rīgas vēsturiskajā centrā.
86. Jāveido trokšņu līmeņa kontroles sistēma un pasākumu komplekss trokšņu samazināšanai.
87. Jāveic pasākumi bioloģiskās daudzveidības (putni u.c.) saglabāšanai Rīgas centrā.
88. Jāuzlabo pilsētas ielu tīrību, centralizēti organizējot mazgāšanu ar spiediena strūklas iekārtām.
89. Jānodrošina atkritumu savākšanas sistēmas uzlabošana Rīgas vēsturiskajā centrā.
90. Jāizdod informatīvi izdales materiāli sabiedrībai par vides piesārņojuma samazināšanu un dabas aizsardzību pilsētviešē.

SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

91. Sabiedrība ir tā, kas visefektīvāk var sargāt savu kultūras mantojumu.
92. Jāpalielina sabiedrisko organizāciju loma Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības jautājumu risināšanā.
93. Sabiedrībai ir jābūt informētai par plānotajiem pārveidojumiem Rīgas vēsturiskajā centrā pirms lēmumu pieņemšanas.
94. Veicināma sliktā tehniskā stāvoklī esošu kultūrvēsturiski vērtīgu ēku nodošana sabiedrisku organizāciju aprūpē.
95. Sliktā tehniskā stāvoklī esošu kultūrvēsturiski vērtīgu ēku nojaukšana pieļaujama tikai tad, ja sabiedriskā aptaujā nepiesakās cits saimnieks, kas ir gatavs konkrēto ēku saglabāt un restaurēt.
96. Unikālu kultūras pieminekļu pārveidošanas vai funkcijas maiņas gadījumos Rīgas vēsturiskajā centrā nepieciešama konsultācija ar sabiedrību sabiedriskas aptaujas veidā.
97. Pašvaldībai un valstij jānodrošina kopēju vai atsevišķu informācijas centru darbība, kur sabiedrība varētu brīvi iepazīties ar aktualitātēm Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanā un attīstībā; pirms svarīgu lēmumu pieņemšanas informācijai jābūt atspoguļotai šajos centros.
98. Kultūras mantojuma kontroles institūcijām jārada "karstie" telefoni, kur sabiedrības pārstāvji var informēt par kultūras vērtību bojāšanu.
99. Pašvaldībām un valsts institūcijām jāizdod informatīvi materiāli par to, kā sabiedrība var piedalīties kultūras mantojuma saglabāšanas darbā un lēmumu pieņemšanā Rīgas vēsturiskā centra kultūrvēsturiskās vides pārveidošanā.
100. Masu saziņas līdzekļiem pilnvērtīgi jāinformē sabiedrība par Rīgas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanas un vides attīstības jautājumiem, lai tā orientētos pasaules un Eiropas valstu, kā arī speciālistu nostādnēs par šiem jautājumiem.

NATURE AND ENVIRONMENTAL PROTECTION

81. Measures must be taken in order to decrease air pollution (reduced traffic, extended use of electric vehicles, outlet control and other measures).
82. Measures must be taken in order to decrease water pollution in the Daugava (control of sewage purification, regular maintenance and other measures).
83. Reduction of nature base should not be permitted in the Historic Centre of Riga, since Riga is A GREEN CITY.
84. Unreasonable cutting of trees should not be permitted in the Historic Centre of Riga. Damaged trees must be replaced by new ones in terms of the volume of the green mass.
85. Elimination of green yards should not be permitted in the Historic Centre of Riga.
86. A system for street noise control must be launched and complex measures for reduced noise level should be undertaken.
87. Measures should be taken in order to foster preservation of biological diversity (birds, etc.) in the centre of Riga.
88. Centralised street maintenance in form of washing with water jets should be introduced.
89. The system of garbage collection is to be improved in the Historic Centre of Riga.
90. Information leaflets for local community must be produced on issues of environmental pollution and nature protection at urban environment.

PUBLIC PARTICIPATION

91. Preservation of cultural heritage concerns the respective community first of all.
92. The role of non-governmental organisations should be increased in handling the issues of preservation and development of the Historic Centre of Riga.
93. The community must be informed about planned developments within the territory of the Historic Centre of Riga before decision making.
94. Praxis of handing over a valuable heritage building in poor condition for disposal and maintenance of a non-governmental organisation should be encouraged.
95. Demolishing of valuable heritage buildings in poor condition shall be permitted only provided that, as a result of a public inquiry, no other potential owner has showed an interest to preserve and maintain the building.
96. Consultations in the form of a public opinion poll must be organised for the local community before decision making in issues concerning modification of a unique cultural monument within the Historic Centre of Riga or change of its function.
97. Local municipality and the state must provide joint or separate information centres aimed at easily available public information on current issues of preservation and development of the

6. UZDEVUMI. PIRMĀ KĀRTA

VECRĪGA

Vecrīga paredzēta kā gājēju zona. Vecpilsētas atklāsmei nozīmīgākie ir "Brīvības", "Rīdzenes" un "Pētera - Pils" ceļi, pa kuriem ejot, interesantā telpiskā secībā atsedzas Rīgas vēsturei nozīmīgi posmi. Tie jāpastiprina, iezīmējot dažādos veidos (būvlaide, bruģis, apgaismojums, izziņas plāksnes utt.).

Publiskā ārtelpa saglabājama bez apbūves. Jaunu degvielas uzpildes staciju, lielu tirdzniecības centru un daudzstāvu garāžu būvniecība aizliegta. Mazas ietilpības pazemes garāžas un garāžas jaunbūvju pazemes stāvos pieļaujamas Vecrīgas dienvidu daļā, kur paredzama jauna būvniecība.

BULVĀRU LOKS.

Bulvāru loka zaļā zona jāsaglabā, un jāpilnveido kanālam paralēlā gājēju loka sistēma "no Daugavas līdz Daugavai". Tas īpaši attiecas uz posmu no Kronvalda bulvāra līdz Andrejostai un no 13.janvāra ielas caur Centrāltirgu līdz Daugavai. Autoostas pārbūve būs kritisks posms kanāla un gājēju loka pilnveidošanā.

Lielākā gājēju plūsma un Rīgas tēlam nozīmīgākais ir "Brīvības ceļa" posms no Brīvības pieminekļa pāri Aspazijas/Basteja bulvārim uz Vecrīgu. Vizuāli jāvieno Brīvības pieminekļa lau-kums ar Kalķu ielu ar vienas krāsas un tekstūras segumu un gaismas elementiem. Jāuzlabo arī gājēju ceļu savienojumi Vecrīga - Centrāltirgus, Pulvertornis - Bastejkalns un Audēju iela - Kr.Barona iela.

JŪGENDSTILA CENTRS

Jūgendstila centrā jāsaglabā perimetrālā ielu apbūve un mazie laukumi (skvēri), kā arī optimāls koku daudzums. Jāizstrādā apbūves noteikumi, kas reglamentētu apbūves pilnveidošanu vai pilnīgu jaunbūvi, pamatojoties uz visa kvartāla izvērtējumu. Projektējot apbūves pārmaiņas, jāņem vērā:

- Kvartāla novietojums kopējā pilsētas struktūrā,
- Publiski pieejamā kvartāla iekštelpa,
- Kvartāla fasāžu harmonija (mērogs, ritms, proporcijas, siluets, akcenti, u.c.),
- Kvartāla ēku arhitektoniskā un kultūrvēsturiskā vērtība.

Jūgendstila centrā jāpilnveido sabiedriskās telpas tīkls, kas sastāv no ielu gājēju ietvēm, kuras dažkārt ir apstādītas ar kokiem, maziem laukumiem (skvēriem) un dažām pasāžām. Jāizstrādā detalizēts plāns ielu **ietvju** tīklam, kas pēc iespējas palielinātu ietvju platumu, atjaunotu agrākos un radītu jaunas apstādījumu rindas. Pirmais solis tās īstenošanā ir koku inventarizācija, līdzīgi, kā tas ir darīts ar ēkām. Pēc kompleksa esošā stāvokļa novērtējuma, kas ietver arī pazemes komunikāciju izvietojumu, ir jāizdara secinājumi par iespējām saglabāt un atjaunot kokus ielās, pagalmos, kā arī jaunu apzāļumoju, t.sk. vertikālo, veidošanu. Rīgas domei ir jāizstrādā vērienīga un ilgstoša "apzāļumošanas" programma. Nemot vērā, ka jaunā būvniecība prasīs arī koku nociršanu, jāpieņem pamatprincipi, kuri nostiprināmi ar pilsētas normatīvajiem aktiem. (Piemēram, vienu koka nociršana jākompenšē ar piecu koku iestādišana pilsētas norādītā vietā).

Jāsaglabā optimāls skaits esošo **skvēru**. Ja pilsēta to ir labiekārtojusi un uzturējusi jau 25 gadus vai vairāk, tad šādu telpu jāuzskata par sabiedrībai svarīgu. Pilsētas budžetā ir jāparedz līdzekļi sabiedriskās telpas iegādei kritiskās vietās kopējā tīkla izveidošanai.

Jāveicina kvartālu iekštelpu izmantošana sabiedriskai vai daļēji sabiedriskai telpai kā "pasāžām" vai zāļiem pagalmiem un jānovērš jau esošo iekškvartālu sadališana, noslēgšana vai apbūvēšana ar auto stāvvietām vai garāžām. Pozitīvie piemēri Jūgendstila centrā ir:

- Berga bazārs Marijas - Elizabetes - Dzirnavu ielās,

Historic Centre of Riga. Appropriate information must be available there before decision making in essential issues.

- 98.** Institutions supervising heritage protection should establish special contact phones in order to give people an opportunity to provide information about ongoing damage of cultural values.
- 99.** Local municipalities and the state must produce information materials in order to explain how the community can participate in heritage protection work and decision making concerning the transformation and modification of the environment of the Historic Centre of Riga.
- 100.** Mass media shall provide complete information on issues of heritage preservation in the Historic Centre of Riga and development of urban environment in order to promote deeper understanding and knowledge about European experience and experts' recommendations in these issues.

- Upīša pasāža Marijas - E.Birznieka - Upīša ielās,
- Valdemāra - Zaļās ielas pagalms.

Šie projekti būtu jāuztur kā prototipi un tiem varētu atvieglot pilsētas nodokļus par augstvērtīgas vides radīšanu. Pasāžu un publisko ārtelpu izveidošana vēlama jebkurā attīstībai pateicīgā kvartālā, atbilstoši kvartāla detālplānam, kas jāizstrādā, neraugoties uz gruntsgabalu dažādām īpašumtiesībām. Pagalmi veidojami kā pasāžas vai caurstaigājama kvazi - sabiedriska (dalēji pieejama publikai) telpa. Iespējami kandidāti šāda veida telpas pilnveidošanai ir Forburga, kvartāls starp Avotu, Stabu, Ģertrūdes un A.Čaka ielām, kvartāls starp Brīvības, Tallinas, Arīlērijas un Tērbatas ielām, kā vairāki citi attīstībai iezīmēti kvartāli.

Jūgendstila centrā jaunu degvielu uzpildes staciju būvniecība ir jāaizliedz. **Daudzstāvu garāžas** ir pieļaujamas RVC bufera zonā vai centrālās zonas perimetrālajos kvartālos, ja pirms to projektēšanas ir izstrādāts "iespāida uz transportu un pilsētvidi novērtējums", ēkas ielas līmenī tiek projektētas arī citas publiskas funkcijas telpas, ielas fasāde ir veidota saskaņā RVC raksturu un nosedz ēkas "auto noliktavas" raksturu.

Koka ēku arhitektūras mantojums RVC ir visvairāk apdraudēts, jo pilsētas zemes vērtībai pieaugot, īpašnieki vēlas zemi izmantot efektīgāk, to apbūvējot līdz iespējamam 5 stāvu augstumam un maksimauma intensitātei. Bez tam koka ēkas ir daudz sliktākā fiziskā stāvoklī kā līdzīga vecuma mūra ēkas, kā arī tās ir ugunsnedrošas.

Lai koka mantojumu saglabātu, pašvaldībai jāizstrādā īpašas finansiālas un administratīvas programmas, kas padarītu koka ēku saglabāšanu izdevīgu īpašniekiem. Ar vispārēju politiku, kas aptver visas koka ēkas un kuras īstenošana balstās tikai uz ierobežojumiem, nebūs iespējams šo "trauslo" mantojumu saglabāt. Jākoncentrējas uz labākiem koka arhitektūras un koka ēku puduru piemēriem.

6. TASKS. PHASE 1

THE OLD TOWN

The concept sees the Old Town as a pedestrian zone. The three most important „roads”: “Brīvības (The Freedom) Road”, “Rīdzenes Road” and “St.Peter’s – Castle Road” are essential for perception of the Old Town and its different historical epochs. They should be articulated and marked with various pedestrian elements (cobble-stones, lighting, historic information etc.).

Public space should be preserved without any new buildings. Construction of new gasoline stations, large shopping centres and multi-storey parking houses shall be prohibited. Small-scale underground garages and garages at the underground storeys of new buildings are permittable in the southern part of the Old Town, where new developments are welcome.

RING OF BOULEVARDS

The green zone within the ring of boulevards must be preserved and further development of the semi-circle pedestrian path system “from the Daugava to the Daugava”, parallel to the canal, must be facilitated. This regards particularly to the links between Kronvalda Boulevard and Andrejosta, and 13.janvāra Street through the Central Market by the Daugava River. Reconstruction of the bus terminal is going to be a critical point for improvement of the pedestrian road alongside the city canal.

The most essential element in terms of perceiving Riga's image is the part of “Brīvības (Freedom) Road” from the Freedom Monument crossing Aspazijas / Basteja boulevards in the direction of the Old Town. The square of the Freedom Monument must be visually articulated and linked with Kalku Street by paving of the same colour and texture and lighting elements. Pedestrian roads linking the Old Town and Central Market, the Powder Tower and Bastejkalns, and Audēju Street and Kr.Barona Street must be improved.

ART NOUVEAU CENTRE

In the Art Nouveau centre, attention should be paid to preservation of the perimetral façade wall, small squares and maximum possible number of trees. Building Regulations must be elaborated providing that development of the existing blocks or new structures must be based on comprehensive assessment of the block as a unity. Any modifications must be designed considering:

- Location of the block within the overall urban fabric.
- Interior space of the block, accessible for the public
- Harmony of the facades of the block (scale, rhythm, proportions, silhouette, accents, etc.)
- Architectonic, historical and cultural value of the block.

The network of public space, comprising pavements, sometimes lined with trees and small squares and some passages, must be improved. Detailed network plan for street **pavements** must be elaborated aimed at extension of pavements to their maximum width, restoration of former green lines and adding new greenery. The first step in this direction is inventory of trees according to the same pattern as inventory of buildings. On the grounds of a complex assessment of the current situation, conclusions must be drawn concerning possibilities to preserve and plant new trees along the streets, in the courtyards, as well as consider the options of new, the so called vertical greenery. Riga City Council must launch a large long-term program for development of greenery. New construction might often cause removal of existing trees. Therefore some basic principles must be set by municipal normative acts (E.g. removal of one tree must be compensated with planting of five trees at specially designated area).

Optimal number of existing **squares** must be preserved. A space should be regarded as

7. PIELIKUMI:

PIELIKUMS #1

Projekts

Ministru Kabineta NOTEIKUMI par RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA saglabāšanu un attīstību.

SATURS:

Preambula (mērķi un principi)

Terminu skaidrojums

RVC saglabājamās vērtības

Pieejamie pārveidojumi RVC teritorijā.

Īpaši ierobežojumi atsevišķām RVC daļām

Objektu nojaukšana RVC teritorijā.

1. Preambula (mērķi un principi)

NOTEIKUMI izdoti, pamatojoties uz Latvijas Republikas likuma „...” .antu. NOTEIKUMU izpilde garantē to saistību izpildi, ko Latvijas Republika uzņēmusies, pievienojoties “Konvencijai par Pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību”, t.sk. 4.pantā izvirzītajām prasībām. UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma sarakstā RĪGAS VĒSTURISKAIS CENTRS (turpmāk RVC) 1997.g. tika iekļauts kā unikāls cilvēka radošā ģenija meistardarbs, atzīstot tā izcilo vērtību, kuru veido viduslaiku un jaunāko laiku pilsētbūvnieciskā struktūra, 19.gadsimta klasicisma koka ēkas, kvalitatīva jūgendstila arhitektūra un atsevišķi unikāli visu stilu objekti.

NOTEIKUMI regulē esošās apbūves izmantošanu, remontu, konservāciju, rekonstrukciju un restaurāciju, kā arī jaunbūvju būvniecību RVC teritorijā, kuru ierobežo: Hanzas iela, E.Meln-gaiļa iela, Kr.Valdemāra iela, Palīdzības iela, Blieķu iela, Tallinas iela, A.Čaka iela, Matīsa iela, Avotu iela, Lāčplēša iela, E.Birznieka - Upīša iela, Elizabetes iela, Satekles iela, Marijas iela, Gogoļa iela, Turgeņeva iela, 11.novembra krastmala un Eksporta iela.

NOTEIKUMI ir saistoši visiem īpašniekiem un valdītājiem, kuru īpašumā vai valdījumā atrodas zemesgabali, ēkas un būves RVC teritorijā. Ēku un būvju, kuras ir valsts vai vietējās nozīmes kultūras pieminekļi un atrodas RVC teritorijā, īpašniekiem un valdītājiem Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (turpmāk - Valsts inspekcija) izdod to izmantošanas un saglabāšanas norādījumus.

2. Šajos noteikumos lietoto terminu skaidrojums

Apbūves līnija jeb būvlaide - pilsētplānošanas dokumentos zemesgabalam noteikta līnija, kas nosaka apbūves attālumu no "sarkanās līnijas".

Arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija - dokumentācijas apkopojums, kas ietver attiecīgās ēkas un zemesgabala aktuālo fotofiksāciju raksturojumam pietiekošā apjomā, plānus ar fotografiju skatupunktiem, paskaidrojuma rakstu, ziņas par darba izpildītājiem un īpašuma tiesību dokumentu kopijas.

Arhitektoniski mākslinieciskā izpēte - dokumentācijas apkopojums, kas ietver attiecīgas ēkas un zemesgabala, kā arī ēkas interjeru aktuālo fotofiksāciju raksturojumam pietiekošā apjomā, plānus ar fotografiju skatupunktiem, paskaidrojuma rakstu ar arhīvu ziņām par ēkas un zemesgabala attīstību kopš dokumentētas apbūves sākuma, ziņas par darba izpildītājiem un īpašuma tiesību dokumentu kopijas.

Atvērtā apbūve - apbūves veids, kurā ēkas izvietotas pa kvartāla perimetru, tās savstarpēji nebloķējot.

important for public use if the city has facilitated and maintained the space for more than 25 years. The municipality must allocate some funds for purchase of public space in cases that might be critical for the overall public space network.

The interior space of the blocks must be developed for public or partially public use in forms of passages or green gardens. Tendencies like division of existing yards, construction of parking lots or garages at yards etc. should be avoided. Existing positive examples within the Art Nouveau centre are

- Berga bazārs at Marijas – Elizabetes - Dzirnavu Streets
- Upīša Passage at Marijas - E.Birznieka - Upīša Streets
- Yard between Valdemāra and Zaļā Streets.

These projects should be regarded as prototypes and the owners should be granted tax incentives due to their contribution to a qualitative urban environment. Passages and public space is welcome at any block suitable for future development, in compliance with detail plan of the respective block. Yards should be developed into passages or open spaces partially accessible for public use. Potential “candidates” for such development are Forburga, block perimetered by Avotu, Stabu, Gertrūdes and A.Čaka Streets, block perimetered by Brīvības, Tallinas, Arīlērijas and Tērbatas Streets, as well as a couple of other blocks designated for future development.

Construction of new gasoline stations must be prohibited within the Art Nouveau centre. **Multi-storey parking houses** are permittable only in the buffer zone or perimetral blocks of the central zone, in compliance with following preconditions: the projecting must be preceded by a comprehensive assessment concerning the impact on transportation and urban environment, ground floor of the building must provide some public function, the main facade must be designed in harmony with the character of the Historic Centre of Riga and hide the function of parking.

Wooden architectural heritage within the Historic Centre of Riga is under the biggest threat. Value of the land parcels in the city is continuously growing and owners want to use their land and property to a maximum extent, i.e., to develop buildings of maximum height (5 storeys). In addition, the physical condition of wooden buildings is much worse than masonry buildings of the same age, and the poor fire-safety aspects must also be mentioned.

In order to preserve wooden heritage, local municipality must launch special financial and administrative programmes that would encourage owners to preserve their wooden buildings due to advantageous and favourable conditions. General policy aimed at all wooden buildings, grounded merely on prohibitions will not manage preservation of this “fragile” heritage. Focus should be set on most valuable samples of wooden architecture and groups of wooden buildings.

Augstuma līnija - pilsētplānošanas dokumentos noteiktais maksimāli pieļaujamais apbūves augstums no ietves līdz dzegai.

Brīvā apbūve - apbūves veids, kurā ēkas izvietotas kvartāla teritorijā, neapbūvējot tā perimetru.

Ielas šķērsprofils - rasējums, kas attēlo ielas esošo un projektēto ielas elementu (brauktuves, trotuāra, koku, inženierkomunikāciju) izvietojumu un gabarītus.

Kultūras slānis (arheoloģiskais) – cilvēku darbības rezultātā vēsturiski veidojusies grunts noslāņojumu sistēma un tajā ietilpst otrs vēsturiskās konstrukcijas un liecības.

Kultūrvēsturiskā apbūve - ēkas un būves (objekti) ar kultūrvēsturisku vērtību, kas atrodas Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas uzskaitē. Tās iedalās: unikālos objektos, loti vērtīgos objektos, vērtīgos objektos un objektos ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību.

Publiskā ārtelpa - ielas, laukumi un kvartālu telpa, kas bez ierobežojumiem ir pieejama sabiedrībai.

Rekonstrukcija - ēku pārveidošana, piemērojot to jaunām vajadzībām. Ja iespējams, ēku vērtīgās sastāvdaļas tiek saglabātas.

Restaurācija - ēku vai to daļu atjaunošana, pielietojot oriģinālam maksimāli tuvinātus materiālus un tehnoloģiju, izslēdzot hipotētisku izmaiņšanu un ievērtējot vēsturiskos uzslānjojumus.

Sarkanā līnija - pilsētplānošanas dokumentos juridiski noteikta un zemesgabala plānā atzīmēta ielas vai inženierkomunikāciju koridora robeža.

Slēgta apbūve - apbūves veids, kurā ēkas izvietotas pa kvartāla perimetru, tās savstarpēji bloķējot

Vēsturiskā apbūve - ēkas un būves, kas vecākas par 50 gadiem.

Vidi degradējoša apbūve - ēkas un būves, kas uzceltas, ignorējot vēsturiskā plānojuma struktūru, apbūves mērogu un raksturu un kuras nav sabiedriski atzītas vērtības.

3. RVC saglabājamās vērtības

RVC saglabājamās vērtības ir:

1. Vēsturiskā plānojuma struktūra.

2. Publiskās ārtelpas:

- Doma laukums
- Pils laukums
- Rātslaukums
- Strēlnieku laukums
- Jēkaba laukums
- Alberta laukums
- Līvu laukums
- Vašingtona laukums
- Akadēmijas laukums
- Herdera laukums
- Pēterbaznīcas laukums
- Dailes teātra laukums
- Brīvības pieminekļa laukums
- Pēterbaznīcas skvērs
- Basteja skvērs
- Augstākās tiesas skvērs
- Ugunsdzēsības muzeja skvērs

3. Vēsturiskās apbūves apjoms.

4. Vēsturiskās apbūves ielū fasādes.

5. Vēsturiskās apbūves jumti (forma un ieseguma materiāls).

6. Zalumu sistēma.

7. Zemes plaknes ieseguma materiāli.

7 ANNEXES:

ANNEX 1

Draft

Cabinet of Ministers REGULATIONS on the preservation and development of the HISTORIC CENTRE OF RIGA.

CONTENTS:

- 1. Preamble (purposes and principles)**
- 2. Explanation of Terms**
- 3. Values of the historic centre of Riga (HCR) to be preserved**
- 4. Permissible modifications in the territory of the HCR.**
- 5. Special restrictions for particular parts of the HCR.**
- 6. Demolition of objects in the territory of the HCR.**

1. Preamble (purposes and principles)

The present REGULATIONS are issued pursuant to the Article "... of the Law ..." of the Republic of Latvia. Compliance with the present REGULATIONS shall ensure the implementation of the liabilities undertaken by the Republic of Latvia by joining the "Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage" including meeting the requirements set in Article 4 thereof. THE HISTORIC CENTRE OF RIGA (hereinafter the HCR) was inscribed in the UNESCO World Cultural and Natural Heritage List in 1997 as a unique masterpiece of the creative human genius considering that the HCR, while retaining its medieval and later urban fabric relatively intact, is of outstanding universal value by virtue of the quality and the quantity of its Art Nouveau/Jugendstil architecture, which is unparalleled anywhere in the world, and its 19th century architecture in wood.

The present REGULATIONS shall provide for the use, repair, conservation, reconstruction and renovation of the existing buildings, as well as the construction of new buildings in the territory of the HCR perimetered by the following streets: Hanza Street, E.Melngaila Street, Kr.Valdemāra Street, Palīdzības Street, Blieķu Street, Tallinas Street, A.Čaka Street, Matīsa Street, Avotu Street, Lāčplēša Street, E.Birznieka - Upīša Street, Elizabetes Street, Satekles Street, Marijas Street, Gogoļa Street, Turgejeva Street, Daugava River Embankment (11. novembra krastmala) and Eksporta Street.

The present REGULATIONS shall be binding to all owners and possessors that own or possess pieces of land, buildings or structures in the territory of the HCR. With regard to the buildings and constructed objects that are cultural monuments of national or local importance and are situated in the territory of the HCR, their owners and possessors are given instructions on the use and preservation that are issued by the State Inspection for Heritage Protection (hereinafter - State Inspection).

2. Explanation of terms used in the present Regulations

Building line- a line for the piece of land set in the documents of urban development, setting the distance of buildings from the "red line"

Architectonical and artistic inventory – set of documents, including photo material of the particular building and the piece of land sufficient for the characterisation, plans for the photographic viewpoints, explanatory note, information on the performers of work and the photocopies of documents certifying its ownership.

Architectonic and artistic examination- set of documents, including photo material of the particular building and the piece of land sufficient for the characterisation, plans for the photographic viewpoints, explanatory note including materials from archives on the development of the particular

8. Labiekārtojuma elementi.
9. Kultūras slānis.
10. Panorāma un siluets.
11. Skatu perspektīves.

4. Pieejamie pārveidojumi RVC teritorijā.

1. Vēsturiskā apbūves plānojuma struktūra.

Vēsturiskā apbūves plānojuma struktūra, ko nosaka esošās ielu sarkanās līnijas, apbūves līnijas un ēku pieejamā augstuma līnijas, ir pirmā nozīmīgākā pilsētas vēstures liecība. Koriģējot spēkā esošās ielu un laukumu sarkanās līnijas, tām jāsakrīt ar pastāvošajām apbūves līnijām.

2. Publiskas ārtelpas:

Publisko ārtelpu veido laukumu un skvēru apbūve. Jaunu ēku būvniecība zemesgabalos, kas pieguļ 3.2.punktā minētajiem laukumiem un skvēriem, ir pieejama tikai izstrādājot detālplānojumus un tos saskaņojot likumā noteiktajā kārtībā. Detālplānojumu izstrādāšanas priekšnosacījums ir Valsts inspekcijas izdotie ar vietas kultūrvēsturisko attīstību pamatotie projektēšanas noteikumi.

3. Apbūves telpiskais izveidojums.

Apbūves telpiskais izveidojums, kuru nosaka esošās apbūves pieejamā augstuma līnijas, ir otrā nozīmīgākā pilsētas vēstures liecība. RVC īpašā vērtība ir jaukta viena līdz sešu stāvu apbūve kvartāla robežās. Projektējot jaunu apbūvi, tai jāsakrīt ar pastāvošajām apbūves augstuma līnijām. Atkāpes pamatojamas ar atklātu konkursu rezultātā izstrādātiem projektiem.

4. Apbūves galvenās (ielu, laukumu) fasādes

4.1. Pirmo stāvu pārveidojumi

Aizliegts nosegt logu un durvju aillas un skatlogus ar necaurredzamām žalūzijām. Nakts laikā skatlogus atļauts nosegt ar režģiem, kuru caurredzamība ir ne mazāka par 60%.

Aizliegts bez saskaņošanas ar Valsts inspekciju likvidēt vēsturiskos uzslānojumus (metāla kalu-mus, karogu turētājus, piemiņas, informācijas u.c. zīmes) ēku fasādēs.

4.2. Logu un durvju remonts, restaurācija un nomaiņa.

Aizliegta kultūrvēsturisko ēku oriģinālo koka un metāla logu un durvju nomaiņa ielu fasādēs, kur tie jāsaglabā un jārestaurē, to maiņa pieejama tikai pagalma fasādēs. Ēkās, kurās oriģinālie logi un durvis jau ir aizvietoti ar ēkas stilam neatbilstošiem, atļauts tos nomainīt pret jauniem, ar nosacījumu, ka tie pēc daļjuma, formas un detaļām atbilst ēkas stilam. Aizliegts vēsturisko stilu durvju vērtnēs iestrādāt telekomunikāciju ierīces un ciparu kodu atslēgas.

4.3. Reklāmas elementi un telekomunikāciju antenas fasādēs.

Reklāmas kompozīcija uz pretugunsmūra, kas daļēji vai pilnībā eksponēts pret ielu, jāsaskaņo ar ēkas fasādes raksturu un tonalitāte - ar ēkas koloristiku. Nav pieejama internacionālo brandu un logotipu izmantošana supergrafikām. Aizliegts izvietot uz ēkām tādus reklāmas objektus, kas maina ēkas ielas fasādes siluetu, kā arī telekomunikāciju (satelītu televīzijas) antenas uz fasādēm.

5. Jumti.

Jumti ir nozīmīgs RVC elements, jo tie kā ēku piektā fasāde veido priekšstatu par pilsētas vēsturisko raksturu. Aizliegts nomainīt ēku jumtu iesegumus ar to celtniecības laikam neraksturiem materiāliem. Mainot iesegumu, priekšroka dodama materiāliem, kas atbilst ēkas stilam (dabīgais šiferis, kārnīji, krāsots skārds u.c.). Jaunus jumta logus RVC atļauts paredzēt tikai vietās, kur tie nav redzami no publiskās ārtelpas. Redzamības analīzei kopā ar projektu iesniedzamas foto-

building and the piece of land from the beginning of the period of actual documentation, information on the performers of work and the photocopies of documents certifying its ownership.

Open building pattern- a type of building pattern characterised by free-standing buildings located on the perimeter of a block.

Height line- the maximum height of buildings from the pavement to eaves set in the documents of urban development.

Free building pattern- a type of building pattern characterised by buildings located in the territory of a block and leaving the perimeter of the block free of structures.

Cross-section of a street - a drawing representing the disposition and dimensions of the existing and designed elements of a street (carriageways, pavements, trees, communication facilities).

Cultural layer (archaeological)- a ground layer system with its historical constructions and elements that has formed as a result of human activities.

Buildings of heritage value – buildings and structures (objects) of cultural and historical heritage value registered by the State Inspection for Heritage Protection. The said buildings are divided in the following classes: unique objects, objects of outstanding value, objects of high value and objects of small heritage value.

Public space – streets, squares and space in building blocks unrestrictedly accessible for the public.

Reconstruction – modifying buildings adapting them to new functions. The valuable elements of buildings are preserved if possible.

Renovation- renovation of buildings or their elements using materials and technologies that are maximum similar to the original, excluding hypothetical modifications and assessing later historical formations.

Red line – the border of a street or communication facilities corridor legally set in the documents of urban development and indicated in the plan of the particular piece of land.

Closed building pattern- a type of building pattern characterised by close-standing buildings located on the perimeter of a block

Historical buildings- buildings and structures older than 50 years

Environment-degrading buildings – buildings and structures that are constructed ignoring the pattern of historical layout, scale and characteristics of buildings and that are not recognized as valuable by the public.

3. Values of the HCR to be preserved

Values of the HCR to be preserved are the following:

1. The pattern of historical layout
2. Elements of public space:
  - Doma laukums (Doms Square)
  - Pils laukums (Pils Square)
  - Rātslaukums (City Hall Square)
  - Strēlnieku laukums (Strelnieku Square)
  - Jēkaba laukums (Jekabs Square)
  - Alberta laukums (Alberts Square)
  - Līvu laukums (Livonian Square)
  - Vašingtona laukums (Washington Square)
  - Akadēmijas laukums (Academy Square)
  - Herdera laukums (Herder Square)
  - Pēterbaznīcas laukums (St. Peter's Church Square)
  - Dailes teātra laukums (Dailes Theatre Square)
  - Brīvības pieminekļa laukums (Freedom Monument Square)

montāžas no Valsts inspekcijas norādītiem skatu punktiem, tajā skaitā Vecrīgā no Sv.Pētera baznīcas vai citiem publiskiem skatu torņiem.

6. Zajumu sistēma.

Zajumu sistēmu veido parki, skvēri, koki ielās, laukumos un iekškvartāla telpā. Aizliegts nocirst kokus bez Valsts inspekcijas atļaujas. Projektējot jaunas ēkas un komunikācijas, kas paredz koku ciršanu, projekta dokumentācijai obligāti pievienojama attiecīgās teritorijas attīstības analīze un projekta ietekmes uz vidi novērtējums.

7. Zemes plakne.

Bez Valsts inspekcijā saskaņota projekta aizliegts pārveidot ielu, laukumu un pagalmu šķērsprofilu un nomainīt to ieseguma materiālus (bruģis, asfalts, ķieģeļi, grants, betons, zālājs u.c.) ar citiem, apkārtējai vēsturiskajai apbūvei neatbilstošiem.

8. Labiekārtojuma elementi.

Aizliegts bez saskaņošanas ar Valsts inspekciju likvidēt vēsturiskos uzslānojumus (mazās arhitektoniskās formas, žogi, strūklakas, apgaismes ķermenji u.c.) ielās, laukumos un iekškvartāla telpā. Ielu apgaismes ķermenji jādiferencē atkarībā no tā, kurā RVC daļā apgaismojums iekārtojams. Arhitektoniski mazvērtīgu ēku mākslīgais apgaismojums nedrīkst dominēt pār blakus esošo vērtīgo ēku apgaismojumu.

9. Kultūras slānis.

Vecrīgas arheoloģiskā kompleksa teritorijā (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis Nr. 2070, aptver teritoriju, ko ierobežo 11.novembra krastmala, Kr.Valdemāra iela, Aspazijas un Basteja bulvāri, 13.janvāra iela) jebkuru zemes darbu, izņemot esošo inženierkomunikāciju remontu, uzsākšanai ir jāsaņem Valsts inspekcijas rakstveida atļauja. Arheoloģiskās izpētes gaitā atsegtais vēsturiskās konstrukcijas un to atliekas atļauts demontēt vai nojaukt tikai saskaņā ar Valsts inspekcijas atļauju.

10. Panorāma un siluets.

RVC siluetu veido tā vērtīgākā daļa - viduslaiku baznīcas, kā arī 20.gs. augstceltnes. RVC aizsardzības zona jeb buferzona izveidota, lai jaunā apbūve tiešā RVC tuvumā nemazinātu tā pamatvērtības. Esošā Vecrīgas silueta saglabāšanas nolūkā nav pieļaujama jaunu augstceltnu būvniecība silueta optimālajā uztveres zonā - buferzonas Daugavas labā krasta centrālajā daļā. Projektējot apbūvi Daugavas kreisajā krastā (robežas no Kīpsalas ziemeļu daļas līdz Zaķu salas dienvidu daļai), jānodrošina iespēja no Pārdaugavas redzēt Vecrīgas panorāmu.

11. Skatu perspektīves.

Vairāku RVC ielu (Brīvības, Skolas, Baznīcas, Tērbatas u.c.) ainavas noslēdz vertikāli akcenti, kas nodrošina orientāciju pilsētā. Projektējot apbūvi šajās ielās, jāsaglabā skatu perspektīves.

5. Īpaši ierobežojumi atsevišķām RVC daļām

Katrai no Rīgas vēsturiskā centra daļām ir īpaša vērtība, un papildus 1.-9.punktā minētajām kopējām aizsardzības prasībām tiek noteiktas īpašas aizsardzības prasības šādām teritorijām:

1. Vecrīga. Vecrīgas īpašā vērtība ir tās arheoloģiskais kultūrlāns. Vecrīgas arheoloģiskā kompleksa teritorijā jebkuru zemes darbu, izņemot esošo inženierkomunikāciju remontu, uzsākšanai ir jāsaņem Valsts inspekcijas rakstveida atļauja. Arheoloģiskās izpētes gaitā atsegtais

- Pēterbaznīcas skvērs (St.Peter's Park)
- Basteja skvērs (Bastejs Park)
- Augstākās tiesas skvērs (The Superior Court Park)
- Ugunsdzēsības muzeja skvērs (The Firefighting Museum Park)
  - 3. Scale of historical buildings
  - 4. Street facades of historical buildings
  - 5. Roofs of historical buildings (shape and materials)
  - 6. Greenery system
  - 7. Ground cover materials
  - 8. Elements of facilities
  - 9. Cultural layer
  - 10. Panorama and silhouette
  - 11. Viewing perspectives

4. Permissible modifications in the territory of the HCR

1. The pattern of historical layout of buildings. The pattern of historical layout of buildings, set by the existing red lines of the streets, building lines and height lines, is the most significant characteristic trait of the history of the city. By making changes to the currently effective red lines of the streets and squares, correspondence with the building lines has to be achieved.

2. Public space. The public space is formed by the structures of squares and parks. The construction of new buildings on the pieces of land bordering the squares and parks provided for in Clause 3.2. is permissible only if detailed plans are developed pursuant to the procedures set in the currently effective legislation. A precondition for developing detailed plans is the compliance with the designing regulations that are issued by the State Inspection on the basis of the specifics of cultural and historical development of the particular location.

3. Spatial building pattern. The spatial building pattern that is determined by the height lines of the existing buildings is the second most important characteristic trait of the history of the city. The particular value of the HCR is the mixed pattern including one to six storey buildings within a block. In case of developing a design for new buildings, their heights must correspond the height lines of the existing buildings. Exceptions to this rule are justified by designs developed as a result of open competitions.

4. Main facades (facing streets and squares) of buildings

4.1. Modifications at the level of lower floors. It is prohibited to cover window and door openings and shop windows with non-transparent blinds. During night time it is permitted to cover shop windows with a grid of transparency higher than 60%.

Without permission of the State Inspection it is prohibited to remove historical elements (objects of forged metal, flag holders, commemorative, informative and other signs) from the facades of buildings.

4.2. Repair, renovation and replacement of windows and doors. The replacement of the original front windows and doors in wood and metal is forbidden as regards the culturally and historically valuable buildings, the said windows and doors must be preserved and renovated, replacement is permitted only in inner (yard) facades. As for the buildings where the original windows and doors had previously been replaced by windows and doors not matching the original style of the building, replacement is permitted provided that they comply with the original style of the building in terms of shape, details and specific elements. It is prohibited to place communication units and electronic lockers in the historical door leaves.

4.3. Advertisements and telecommunication receivers on facades. Any advertisement elements on party-walls, which is partly or fully exposed to the street, must be brought into compliance with the character and colours of the particular building. The use of international brands and logos for graphical elements is not permitted. Advertising objects changing the front silhouette

vēsturiskās konstrukcijas un to atliekas atļauts demontēt vai nojaukt tikai saskaņā ar Valsts inspekcijas atļauju.

2. Daugavas krastmala. Daugavas krastmalas īpašā vērtība ir tieša pieeja upei. 11.novembra krastmalā ir pieļaujamas tikai 1 - 2 stāvīgas viegla rakstura ēkas un būves, kas nepieciešamas akvatorija ekspluatācijai (kuģu un laivu piestātnes u.c.) un veicina ūdens tilpņu izmantošanu (atpūtas objekti). Kopumā krastmala saglabājama neapbūvēta kā plašai sabiedriskai izmantošanai pieejama publiska ārtelpa.

3. Citadele ir RVC rajons, kas 20.gs. ir visvairāk pārveidots. Jaunas ēkas pieļaujamas tikai pamatojot to izvietojumu ar Citadeles detālplānojumu. Detālplānojuma izstrādāšanas priekšnosacījums ir Valsts inspekcijas izdotie ar vietas kultūrvēsturisko attīstību pamatotie projektēšanas noteikumi.

4. Centrālais tirgus un spīķeri. Rajona īpašā vērtība ir esošā vēsturiskā apbūve. Jaunas ēkas pieļaujama, tikai respektējot esošo plānojuma sistēmu un saglabājot esošo ēku dominējošo lomu.

5. Bulvāru loks. Bulvāru loka īpašā vērtība ir 19.gs. tradīcijās izveidotā parku, apstādī-jumu un apbūves sistēma. Bulvāru lokā nav pieļaujama jaunu ēku būvniecība, izņemot to, kuras nepieciešamas parku un esošo ēku funkcionēšanai.

6. Jūgendstila centrs. Jūgendstila centra īpašā vērtība ir 19.gs. klasicisma koka ēku, kvalitaīvas 20.gs. jūgendstila arhitektūras un citu stilu objektu apvienojums kvartālu robežās. Jaunas ēkas pieļaujamas, respektējot konkrētā kvartālā esošo valējās vai slēgtās apbūves veidu. Ēku dažādais stāvu skaits kvartāla robežās ir RVC īpatnība, kas saglabājama. Liela apjoma jaunbūvju un ar to saistīto kvartālu rekonstruktācijas gadījumos obligāti izstrādājams attiecīgā kvartāla detālplānojums. Detālplānojumu izstrādāšanas priekšnosacījums ir Valsts inspekcijas izdotie ar vietas kultūrvēsturisko attīstību pamatotie projektēšanas noteikumi.

7. Rīgas pilsētas 1.slimnīca. Teritorijas īpašā vērtība ir kvartāla valējās apbūves un brīvais plānojuma apvienojums. Jaunu ēku izvietošana pieļaujama, tikai respektējot esošo plānojuma sistēmu un vēsturiskās ēkas.

6. Objektu nojaukšana vai demontāža RVC teritorijā.

RVC ir pieļaujama vidi degradējošu vai kultūrvēsturiski mazvērtīgu ēku, būvju un objektu nojaukšana vai demontāža - tās vai to daļas uzstādot citā vietā vai pielietojot citu ēku rekonstruktācijai. Nojaukšana vai demontāža pieļaujama, pieņemot Rīgas domes lēmumu pēc saskaņojuma ar Valsts inspekciju.

Pieteikumus par nodomu nojaukt vai demontēt objektu vai kādu tā daļu pieņem un izskata Valsts inspekcija. Īpašnieka pieteikumam jāpievieno:

1. arhitektoniski mākslinieciskā izpēte (objektiem, kuri uzcelti līdz 1850.gadam) vai arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija (pārējiem objektiem), kuras ietver uzmērījumus,
2. restaurācijas nozarē sertificēta būvinženiera vai arhitekta slēdziens par objekta tehnisko stāvokli,
3. sertificēta arhitekta novērtējums par iespējamās nojaukšanas rezultātā paredzamajām kultūrvēsturiskās vides izmaiņām.

Minēto dokumentu kopijas tiek nodotas Valsts inspekcijas pastāvīgā glabāšanā. Bez Valsts inspekcijas saskaņojuma citu institūciju izdotās nojaukšanas vai demontāžas atļaujas nav derīgas.

of a building and telecommunication receivers (satellite receivers) are not permitted.

5. Roofs. Roofs are considered important elements of the HCR because, being the fifth façade for buildings, they form the understanding of the historical character of the city. It is prohibited to replace roofing with materials non-characteristic of the time of the original construction of the particular roof. When changing the roofing, materials complying with the original style of the particular building should be preferred (natural slate, tiles, painted tin etc.). New skylight windows in the territory of the HCR are permitted only in those places not visible from the public space. For analysis it is necessary to submit designs with photomontages taken from the viewing points set by the State Inspection, including the viewing point in the tower of St. Peter's Church and other publicly available viewing towers.

6. Greenery system. The greenery system is formed by parks, squares, trees on the streets, squares and inner areas of the blocks of buildings. It is prohibited to cut trees without permission issued by the State Inspection. When designing new buildings and communications, the construction of which includes cutting trees, it is necessary to add the development analysis and environmental impact assessment of the project to the rest of the design documents.

7. Ground area. Without a project approved by the State Inspection it is prohibited to modify the cross-sections of streets, squares and yards and change the cover materials (cobble-stone, asphalt, brick, gravel, concrete, lawn etc.) for other materials noncompliant with the surrounding historical structures.

8. Facilities. Without approval of the State Inspection it is prohibited to destroy historical elements (minor architectonic forms, fences, fountains, lighting elements etc.) in the streets, squares and the territory inside the blocks of buildings. Street lighting elements must be differentiated depending on the particular part of the HCR that is in need of a new lighting system. The artificial lighting of the buildings that are of lower architectural value must not dominate over the lighting of the nearby buildings that are of higher architectural value.

9. Cultural layer. As regards the territory of the archaeological complex of the Old Town Riga (archaeological monument of national importance No 2070, covering an area perimetered by the following streets: Daugava River Embankment (11. novembra krastmala), Kr.Valdemara Street, Aspazijas and Basteja Boulevards, 13. janvāra Street) all excavations and earth-works, excluding the repair of the existing communication facilities, are possible only if a permission issued by the State Inspection is obtained. The historical structures and their remains unearthed during archaeological examination are possible to dismantle the latter operation being subject to permission issued by the State Inspection.

10. Panorama and silhouette. The silhouette of the HCR is shaped by the most valuable part of the HCR- the medieval churches, as well as the high-rise buildings of the 20th century. The protection zone or buffer zone of the HCR was established to prevent any new and close buildings from degrading the basic values of the HCR. In order to preserve the current silhouette of the Old Town Riga, the construction of any new high-rise buildings is prohibited in the optimum perception zone of the silhouette, namely, in the central part of the buffer zone of the right bank of the river Daugava. When designing buildings for the left bank of the river Daugava (from the northern part of Ķīpsala to the southern part of Zaķu sala) it must be ensured that after the respective construction works the panorama of the Old Town Riga is visible from Pārdaugava.

11. Viewing perspectives. The views from several streets of the HCR (Brīvības, Skolas, Baznīcas, Tērbatas etc.) are characterised by vertical accents providing for a better orientation in the city. When designing buildings in these streets, the respective viewing perspectives must be preserved.

5. Special restrictions for particular parts of the HCR

Each of the parts of the historic centre of Riga has a special value, and, in addition to the general protection requirements set in Clauses 1-9, special protection requirements are set for the

7. Jaunu ēku būvniecība RVC.

Jaunu ēku būvniecība RVC teritorijā ir pieļaujama vietās, kur tas nav pretrunā ar vēsturisko plānojuma struktūru vai tās vēlākiem kvalitatīviem pārveidojumiem. Jaunai apbūvei jāievēro vēsturiskās apkārtējās apbūves mērogs, raksturs, proporciju sistēma. Jārespektē tradicionālie materiāli. Ēkai organiski jāiekļaujas vēsturiskajā pilsētvilcē. Iespējams kontrasta principa pielietojums, nav pieļaujama vēsturisko stilu imitācija. Nozīmīgākajās vietās kvalitatīvas arhitektūras iegūšanai rīkojami atklāti starptautiski konkursi.

following areas:

1. Old Town Riga (Vecrīga). The special value of the Old Town Riga comes from its cultural layer (archaeological stratum). As regards the territory of the archaeological complex of the Old Town Riga all excavations and earthworks, excluding the repair of the existing communication facilities, are possible if a written permission issued by the State Inspection is obtained. The historical structures and their remains unearthed during archaeological examination are possible to dismantle the latter operation being subject to permission issued by the State Inspection.

2. Daugava Embankment. The special value of Daugava Embankment is the direct access to the river. In 11.novembra Embankment only 1-2 storey light buildings and structures are permitted, provided they are necessary for using the river waters (queues for ships and boats etc.) and facilitate the use of waters (recreational objects). In general, the embankment must be preserved ensuring a territory free from built-up elements and available as public space for the society.

3. Citadele (Citadel) is a part of the HCR that has been modified the most during the 20th century. New buildings shall be permitted only if their location complies with the detailed plan of Citadele. A precondition for developing detailed plans is the compliance with the designing regulations that are issued by the State Inspection on the basis of the specifics of the cultural and historical development of the particular location.

4. The Central Market and warehouses. The special value of this part of the HCR comes from its historical buildings. New buildings shall be permitted provided that the current layout system is respected and the dominating role of the existing buildings is preserved.

5. Boulevard Circle. The particular value of the Boulevard Circle is the system of parks, plants and buildings following the traditions of the 19th century. As regards the Boulevard Circle the construction of new buildings shall not be permitted with an exception of those necessary for the functioning of parks and existing buildings.

6. Art Nouveau centre. The particular value of the Art Nouveau centre comes from the combinations of 19th century classicism architecture in wood, high-quality 20th century Art Nouveau architecture and objects belonging to other styles. New buildings shall be permitted provided that the closed or open building pattern of the particular block is duly respected. The different number of storeys for the buildings of one block is a peculiarity of the HCR that shall be preserved. In case of constructing new large buildings and the subsequent reconstruction of the particular block it is necessary to develop a detailed plan. A precondition for developing detailed plans is the compliance with the designing regulations that are issued by the State Inspection on the basis of the specifics of cultural and historical development of the particular location.

7. Riga Hospital No 1. The particular value of the territory comes from the combination of the open building pattern and the free layout system. New buildings shall be permitted only respecting the existing layout system and the historical buildings.

6. Demolishing or dismantling objects in the territory of the HCR.

In the territory of the HCR the demolition or dismantling of buildings, structures and objects, which are environment-degrading or present very small heritage value, shall be permissible and they or their parts may be set up in other locations or used for the reconstruction of other buildings. Demolition or dismantling is permitted subject to a decision adopted by Riga City Council if approved by the State Inspection.

Applications for demolishing or dismantling an object or its part shall be accepted and reviewed by the State Inspection. The application shall be supplemented with the following:

1. architectonic and artistic examination (for objects built until 1850) or an architectonic and artistic inventory (for other objects) that include the necessary measurements,
2. a conclusion by a civil engineer or an architect certified in restoration regarding the technical condition of the object,

PIELIKUMS #2

RVC Jūgendstila centra kvartālu apbūves noteikumi.

Projekts

Jūgendstila centra kvartālu vērtību viedo ēku individuālās vērtības un to kopsakarības. Tās uzrāda iekškvartāla neapbūvētā ārtelpa un ielas šķērsgriezums (ēku augstuma - ielas platuma proporcionācija). Kvartāla perimetra un iekštelpu sadalījumu nosaka vēsturiskā parcelācija.

Jūgendstila centra kvartālu saglabāšanas un attīstības politika:

- Nav pieļaujams nojaukt vai pārveidot ēkas, ko VKPAI ir izvērtējusi kā “**unikālās**” un “**Joti vērtīgās**” (skat. izvērtējuma aprakstu un inventarizāciju), kā arī ēkas, kuras ir klasificētas kā “**Valsts nozīmes kultūras pieminekļi**” un “**Vietējās nozīmes kultūras pieminekļi**” (skat. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu).
- Saglabājamas ēkas, kos VKPAI ir izvērtējusi kā “**vērtīgas**” (skat. inventarizāciju un izvērtēju-ma aprakstu). Ēkas zaudēšana ir pieļaujama, ja objektīvu apstākļu dēļ nav iespējama tā saglabāšana. Ēkas pārveidošana ir pieļaujama, ja tas nepieciešams tās saglabāšanas nodrošināšanai.
- Ēkas, ko VKPAI ir novērtējusi kā “**objekti ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību**”, ir pieļaujams atvietot ar vērtīgākiem objektiem un pārveidošana ir pieļaujama, ievērojot kvartāla apbūves raksturu un mērogu.
- Kvartālu neapbūvētās ārtelpas, kuras VKPAI ir novērtējusi kā “**saglabājamas**” (skat. ieteikto sarakstu 5.lpp.), ir saglabājamas. Visu kvartālu neapbūvētās ārtelpas ir vēlams maksimāli saglabāt un efektīvi izmantot kvartāla lietotājiem un iespēju robežas vispārējai publikai.
- Kvartāla perimetrālās apbūves raksturs (proporcijas, ritms, horizontāla vai vertikāla kompozīcija), mērogs, kas izriet no vēsturiskās gruntsgabalu parcelācijas, ēku augstums (21.3 m līdz perimetra fasādes dzegai). Ir pieļaujami atsevišķi akcenti kvartāla stūros un atkāpes, nemot vērā blakus kvartālus, publisko telpu un kvartāla novietojumu.

Apbūves noteikumi ir veidoti, lai nodrošinātu vēsturiskās apbūves rakstura saglabāšanu, atlaujot pārbūvi, jaunu apbūvi vai mazvērtīgu ēku pārbūvi tikai stingri noteiktā apjomā un augstumā. Projekti, kas iekļausies šajos noteikumos (Apbūves izmaiņu kategorija A), jāapstiprina paātrinātā kārtībā, jo izvērtējuma kritēriji ir vienkāršāki.

Nemot vērā, ka RVC ir Joti pievilcīgs investīcijām un līdz ar to jauniem apbūves projektiem, ir paredzams, ka būs situācijas, kad tiks pieprasītas kardinālākas apbūves pārmaiņas (Apbūves izmaiņu kategorija B).

Tā kā ekonomiskā attīstība ir arī Joti svarīga Rīgai, labi pamatotos izņēmuma gadījumos ir jāparedz iespēja pieļaut apbūves noteikumu izmaiņas, bet ar kritērijiem un procedūru, kas prasīs izpēti un ilgāku laiku apstiprināšanai un būvatlaujas izsniegšanai vai projekta noraidīšanai. Projekta iespaidam uz apkārtni ir jābūt pozitīvam vai vismaz neitrālam.

Apbūves izmaiņu kategorijas :

- Maza mēroga izmaiņas, kurām nav būtiska iespāida uz apkārtējām ēkām, sabiedrisko telpu vai kvartāla raksturu.
- Liela mēroga izmaiņas, kurām varētu būt iespaids uz apkārtējām ēkām, sabiedrisko telpu vai kvartāla raksturu.

3. an assessment produced by a certified architect on the potential changes of the cultural and historical environment resulting from the possible demolition.

The copies of the said documents shall be submitted to the State Inspection for permanent storage. Without approval of the State Inspection any demolition or dismantling permission issued by other institutions shall be deemed void.

7. Construction of new buildings in the HCR.

The construction of new buildings in the historical centre of Riga shall be permitted in those areas where such developments are not in conflict with the historical layout pattern or its later essential modifications. The new building shall comply with the scale, character and proportions of the historical objects. The traditional materials shall be respected. The new building shall be brought in harmony with the historical urban environment. It shall be possible to use the principle of contrast, while the imitation of any historical style shall not be permitted. For more important areas open architectural competitions at the international level shall be organised in order to ensure high quality of architecture.

A. MAZA MĒROGA IZMAIŅAS, KURĀM NAV BŪTISKAIESPAIDA UZ APKĀRTĒJO APBŪVI, SABIEDRISKO TELPU VAI KVARTĀLA RAKSTURU.

Maza mēroga izmaiņas būs esošo ēku pārbūve vai piebūves, kas:

- Nepaplašina esošās ēkas pirmā stāvu vairāk kā divas reizes, un jaunbūves gadījumā nepārsniedz kvartāla ēku caurmēra pirmā stāva platību;
- Nepārsniedz fasādes augstumu 21.3 m līdz dzegai.

B. LIELA MĒROGA IZMAIŅAS, KURĀM VARĒTU BŪT BŪTISKSIESPAIDS UZ APKĀRTĒJĀM ĒKĀM, SABIEDRISKO TELPU VAI RAKSTURU.

Liela mēroga izmaiņas ir tādas, kas:

- Būtiski maina kvartāla funkciju,
- Pārsniedz esošo ēku caurmēra pirmā stāva platību,
- Apvieno divus vai vairākus īpašumus,
- Izmaina kvartāla kopējās ārtelpas platību par vairāk nekā 25%.

Principā šāda mēroga projektiem ir grūti būt harmonijā ar RVC esošo struktūru ļoti kvalitatīvas pilsētvides plānošanas pielietošanas, jo tie draud ar negatīvu iespaidu uz kultūrvēsturisko vidi. Lai šādus liela mēroga projektus varētu pieļaut, tiem ir jāatbilst sekojošiem kritērijiem:

- Projektam jāveicina RVC ekonomiskā attīstība;
- Projekta funkcijai ir pozitīva vai neitrāla ietekme uz kvartāla un apkārtējo kvartālu lietotājiem un iedzīvotājiem;
- Projekta radītajai auto novietošanas slodzei uz apkārtējiem kvartāliem un ielām jābūt pieņemamos apmēros;
- Projekta esošās ārtelpas saglabājamas iespēju robežās, bet apbūvei paredzētās ārtelpas kompensējamas ar sabiedriskām iekštelpām, kas integrētas kvartāla kopējo ārtelpu sistēmā. Projekta radītā iespēja publikai šķērsot kvartālu un kvartāla iedzīvotājiem lietot projekta iekštelpu tiks vērtēta kā pozitīvs iespaids uz apkārtni. Arī projekta ietvaros saglabātās un restaurētās jeb renovētās vēsturiskās ēkas tiks vērtētas kā projekta pozitīvs iespaids uz apkārtni.

ANNEX 2

Building Regulations for Blocks of Art Nouveau Centre of HCR Draft

The particular value of the blocks of the Art Nouveau centre comes from the individual value of buildings and their inter-relation. These are presented by the inner space of blocks that are free of buildings and the cross-sections of the streets (the proportion of the height of buildings and the width of streets). The division of the perimeters of blocks and the internal space is determined by the historical parcelling.

The preservation and development policy of the blocks of Art Nouveau Centre:

- It shall not be permitted to demolish or modify the buildings that are assessed as “**unique**” and “**of outstanding value**” by the State Inspection for Heritage Protection (see the description of assessment and inventory), as well as the buildings that are granted the status “**cultural monument of national importance**” and “**cultural monument of local importance**” (see the List of the protected cultural monuments)
- The buildings that the State Inspection for Heritage Protection has assessed as “**valuable**” shall be preserved (see the description of inventory and assessment). Any loss of a building shall be acceptable if its preservation is impossible due to objective reasons. Modifications to the particular building shall be acceptable provided that they are necessary for the preservation.
- The buildings that the State Inspection for Heritage Protection has assessed as “**objects of small cultural and historical value**” shall be possible to replace by objects of higher value and their modifications shall be permitted complying with the character and scale of the buildings of the particular block.
- The public space of blocks free from buildings that the State Inspection for Heritage Protection has assessed as “**for preservation**” (see the suggested list Ip#5) shall be preserved. The public space of blocks free from buildings shall be preserved to the maximum possible extent and exploited effectively for the users of the particular block and general public as much as possible.
- The character of the perimeter buildings of a block (proportions, rhythm, horizontal or vertical composition), the scale determined by the historical parcellation of the pieces of land, the height of buildings (21.3 m the facade eaves of the perimeter.) Particular accents shall be permissible, taking into account the nearby blocks, as well as the location of the public areas and the block itself.

The present building regulations are drawn up to ensure the preservation of the character of the historical buildings by strictly limiting the scale and height of reconstruction and new buildings, as well as rebuilding of objects of lower value. The designs complying with the present regulations (building modifications, category A), must be approved in accordance with the fast review procedures as the assessment criteria are simpler.

Taking into account the fact the HCR is an attractive place for investment and, consequently, new building projects, there are situations planned when cardinal modifications to buildings will be required (building modifications, category B).

As the economic development is an important element for the city of Riga, well-grounded exemptions must be provided for the cases when modifications to the building regulations are necessary, however, ensuring criteria and procedures that require more detailed examination and take longer time for approval to issue a building permit or reject the project. The project must have positive or at least neutral environmental impact.

PIELIKUMS #3

Rīgas vēsturiskā centra ēku inventarizācijas veidlapa

ēkas īpašnieks, privātīpašums, valsts vai pašvaldības

ēkas statuss: valsts vai vietējas nozīmes kultūras piemineklis

ēkas celšanas laiks. XIIgs. - XVIIgs.b., XVIIIgs. - XIX gs.,

XIXgs.v. - 1914., 1920. - 1940., 1945. - 1990., pēc 1990.

ēkas sākotnējā izmantošana: dzīvojamā, publiskā (sabiedriskā) ēka, saimniecības (ražošanas) ēka

ēkas arhitektūras stils: gotika, renesanse, baroks, klasicisms, eklektisms, jūgendstils, neoklasicisms, funkcionālisms, neoeklektisms, arhitektūra pēc 1954.g. vai ēka ir bezstila

ēkas izmantošana:

I stāvs: publiskas telpas, dzīvokļi, nav izmantots

pārējie stāvi: publiskas telpas, dzīvokļi, nav izmantoti

pagrabs vai puspagrabs: publiskas telpas, dzīvokļi, nav izmantots, nav pagraba

bēniņi: publiskas telpas, dzīvokļi, nav izmantots, nav bēniņu

ēkas stāvu skaits (virszemes)

ēkas materiāls un konstrukciju veids:

sienas: koka, mūra, jauktas

jumta segums: kārnīji, skārds, dabīgais šiferis, asbocements, ruberoīds, cits

ēkas logi galvenajā fasādē, oriģinalitāte:

visi oriģinālie, vairāk nekā puse, mazāk nekā puse

ēkas logi galvenajā fasādē, pēc materiāla (pārsvarā):

koka, plastmasas, metāla, ir vitrāžas kāpņu telpas logos

ēkas ārdurvis galvenajā fasādē oriģinalitāte:

visas oriģinālās, vairāk nekā puse, mazāk nekā puse

ēkas ārdurvis galvenajā fasādē, pēc materiāla (pārsvarā):

koka, plastmasas, metāla, cita materiāla, ir vitrāžas, slīpējumi

ēkas galvenās fasādes ārdurvju virslogi, oriģinalitāte:

visi oriģinālie, vairāk nekā puse, mazāk nekā puse

ēkas galvenās fasādes ārdurvju virslogi, pēc materiāla (pārsvarā):

koka, plastmasas, metāla, cita materiāla., ir vitrāžas, slīpējumi

ēkas fasādes apdare:

apmetums, kieģelis, dabīgais akmens, flīzes, mākslīgā akmens plāksnes, koks,

pildrežģis, cilīji, skulptūras, citi materiāli

ēkas publiski pieejamo iekštelpu apdare

mākslinieciski ļoti augstvērtīga, mākslinieciski augstvērtīga, bez īpašas nozīmes

ēkas tehniskā stāvokļa novērtējums 10 balļu sistēmā: (1 - drupas, 2 – avārijas, 4 - slikts, 6 - apmierinošs, 8 - labs, 10 - ļoti labs)

ēkas nepieciešamo glābšanas vai remonta darbu novērtējums sekojošās

ēkas daļās:

sienas

jumta konstrukcijas

jumta segums

dzegas

notekas

Building modifications, categories:

- A. Small-scale modifications having no significant impact on the surrounding buildings, public space or the character of the particular block.
- B. Large-scale modifications that might have certain impact on the surrounding buildings, public space or the character of the particular block.

A. SMALL-SCALE MODIFICATIONS HAVING NO SIGNIFICANT IMPACT ON THE SURROUNDING BUILDINGS, PUBLIC SPACE OR THE CHARACTER OF THE PARTICULAR BLOCK.

- B. Small-scale modifications are related to rebuilding an existing object or its extensions, provided that they meet the following criteria:
  - Avoid doubling the area of the first floor, and, in case of a new building, avoid exceeding the first floor area of an average house of the particular block;
  - Avoid exceeding the facade height line of 21.3 m to the eaves.

B. LARGE-SCALE MODIFICATIONS THAT MIGHT HAVE CERTAIN IMPACT ON THE SURROUNDING BUILDINGS, PUBLIC SPACE OR THE CHARACTER OF THE PARTICULAR BLOCK.

Large-scale modifications are those that:

- essentially modify the function of the particular block;
- exceed the first floor area of an average house of the particular block;
- merge two or more properties into one;
- modify the total space of the block for more than 25%.

In principle, projects of such a scale are hard to bring in compliance with the current pattern of the HCR, especially if failing to use urban development methods of high quality, as they present threats of negative impact on the cultural and historical environment. In order to permit such large - scale projects, they must comply with the following criteria:

- The project must promote the economic development of the historic centre of Riga;
- The function of the project has positive or neutral impact on the users and inhabitants of the particular block and the surrounding blocks.
- The load on the surrounding blocks and streets with regard to car parking aspects caused by the project must be acceptable.
- The external public space must be preserved as much as possible, while the external space necessary for buildings must be compensated by internal public space integrated in the system of the external public space of the block. A possibility to cross the particular block and use its internal space by the inhabitants of the block that is provided by design of the project will be assessed as positive environmental impact. The historical buildings preserved, restored or renovated under the particular project will be considered as positive environmental impact.

balkoni
fasādes apdare
durvis
logi
citi elementi

ēkas loma Rīgas vēsturiskajā centrā:

ēka pēc satura ir unikāla Rīgā
ēkas apjoms nozīmīgs ielas ainavā
ēka - ievērojama arhitekta darbs
ēka ir ielu perspektīves noslēgums
ēkas apdare izcili vērtīga, bagātīgi detalizēta
stūra ēka

ēkas attēls, Filmas Nr., Negatīva Nr.

informācija par redzamajiem pēdējā laikā veiktajiem darbiem, jā vai nē formā.

Saņemot apstiprinājumu, var iepazīties ar konkrēto ēkas inventarizāciju.

informācija par pārbūvju rezultātā redzamajiem bojājumiem, vēsturiskā centra vidi degradējošiem ēkas elementiem, jā vai nē formā.

ANNEX 3

Inventory form for buildings of the historic centre of Riga

ownership: private, state or municipal

status: cultural monument of national importance or cultural monument of local importance

construction period. XII c. - end of XVII c., XVIII c. - XIX c., middle of XIX c. - 1914., 1920. - 1940., 1945. - 1990., after 1990.

Initial function: dwelling house, public building, house-keeping (industrial) building

Architectural style: Gothic, Renaissance, Barocco, Classicism, Eclecticism, Art Nouveau, Neoclassicism, Functionalism, Neoelecticism, architecture after 1954 or non - style building

Usage:

1st floor: public premises, apartments, not used

other floors: public premises, apartments, not used

cellar or basement: public premises, apartments, not used, no cellar

attic: public premises, apartments, not used, no attic

number of floors (above the ground level)

Material, type of construction:

walls: wooden, stone, combined

roofing: tiles, tin, natural slate, asbo cement, reberoid, other

Windows in the main façade, originality:

all original, more than half original, less than half original

Windows in the main facade, material (prevailing) :

wood, plastic, metal, stained glass windows in the staircase

Outer doors in the main façade, originality:

all original, more than half original, less than half original

Outer doors in the main facade, material (prevailing) :

wood, plastic, metal, other material, stained glass, cuts

Windows over the outer doors in the main facade, originality:

all original, more than half original, less than half original

Windows over the outer doors in the main facade, material (prevailing):

wood, plastic, metal, other material, stained glass, cuts

Facade finishing:

plaster, brick, stone, tiling, stone tiles, wood, frame, relief, sculptures, other material

Interior finishing

of high artistic value, of artistic value, without artistic value

Technical condition in a 10- grade system: (1 - ruins, 2 - emergency, 4 - poor, 6 - satisfactory, 8 - good, 10 - excellent)

The necessary urgent or repair works assessment in the following parts of the building:

walls

roof structures

roofing

cornices

gutters

balconies

facade finishing

doors

PIELIKUMS NR 4

Līvu Laukums

Līvu laukuma pilnveidošanas risinājuma ieteikums ilustrē apsvērumus, kas būtu jāņem vērā ikviennes sabiedriskās telpas veidošanai RVC saglabāšanas un attīstības plānošanā. Līvu laukums ir izvēlēts tāpēc, ka:

- Tas ir viens no trijiem nozīmīgākajiem laukumiem Vecrīgā, svarīga "Brīvības ceļa" sastāvdaļa
- Laukuma pilnveidošanai nav kopējas koncepcijas, to izmanto nejausiem vasaras paviljoniem un pagaidu būvēm.
- Turpinās investoru pieprasījumi laukumu apbūvēt.

Esošā situācija.

Līvu laukums ir vasaras ikdienā visintensīvāk izmantotā sabiedriskā telpa Vecrīgā. Laukums faktiski ir Otrā pasaules kara postījumu radīts, jo pirms kara vieta bija pilnīgi apbūvēta. Šodien 52% laukuma platība pieder Domei, 33% valstij un 9% ir privātpašumā. Stratēģiskā novietojuma dēļ laukums ir liels ienākumu avots kafejnīcām, alus dārziem un visām aktivitātēm, kuru dzīvības eliksīrs ir gājēju plūsma un sabiedriskās telpas baudītāji, t.sk. tūristi.

Esošā situācijā ir izveidojusies ar savstarpēji pretrunīgām tendencēm:

- Ir ekonomisks dzinulis apbūvēt gandrīz visu laukumu;
- Rīgas dome ir noteikusi, ka Vecrīgā jāatjauno apbūve pirmskara sarkanajās līnijās;
- Piecdesmit pēckara gados sabiedrība ir pieradusi, ka Līvu laukums ir sabiedriska ārtelpa;
- Līvu laukumam ir 3 veida īpašnieki, kuru īpašumu robežas vietas tālākai attīstībai ir jāņem vērā, bet nav jāuzskata par negrozāmām.

Līvu laukuma izveidošanas plānam jāizvirza šādi principi:

- Līvu laukumam ir jāpatur vismaz 60% no kopējās platības sabiedriskai telpai, ieskaitot vasaras paviljonus kā mainīgo apbūvi, kas ir tuvu esošai situācijai.
- Pastāvīga apbūve var notikt gar laukuma austruma daļu, aizsedzot esošos pretugunsmūrus un noteiktāk definējot Līvu laukuma kopējo telpu.
- Laukuma plāna veidošanā tā funkcionēšanas un aktivitāšu sezonas raksturs. Gan "Vasaras", gan "Ziemas" laukumiem ir jābūt telpiski skaidri definētiem.
- Jāiekļaujas Vecrīgas vēsturiskajā struktūrā, kuru šajā vietā veido 17gs. pilsētas mūri, Meistaru iela, agrākās Rīdzenes upes vieta un daļēji agrākā Ķēniņa iela.
- Jāsaglabā laukuma klusā un zaļā zona Meistaru un Zirgu ielas stūrī.
- Jāsaglabā galvenā gājēju ceļu sistēma un labākie skatupunkti no laukuma uz Meistara, Kalļa un Zirgu ielām un Pēterbaznīcas torni.
- Jaunai apbūvei ir jārespektē esošās apbūves augstums, mērogs un raksturs.

Nemot vērā Lielās Ģildes paplašināšanās nepieciešamību, ir radīts priekšlikums pazemes līmenim zem laukuma, kas būtu savienots ar Ģildi. Laukumam var radīt fokusa punktu ar strūklaku un ieeju pazemes līmenī. Laukumā jādiferencē ziemas un vasaras aktivitāšu telpas. Vasarā paviljoni koncentrēti gar Meistaru ielu, ziemā tajā pašā teritorijā - slidotava. Rīdzenes upes līnijas iezīmētas ar dizaina elementiem, kas akcentē vēsturiskās upes tēmu.

windows
other elements

The role of the building in the historic centre of Riga:

the building is unique in the city of Riga;
the building is a unique element of the street;
the building is designed by a famous architect;
the building closes the street perspective;
the finishing of the building is of outstanding value, rich in details
building located on the street corner

Picture of the building, No of the film, No of the negative;

Visible works performed lately, Yes and No answers. Upon receiving an approval it is possible to obtain the inventory results of the building.

Information on damages resulting from rebuilding activities, elements of the building degrading the environment of the historic centre, Yes and No answers.

ANNEX 4

Līvu Laukums (Livonian Square)

The proposal of the development solution of the square reflects the considerations that should be taken into account with regard to any element of the public space when working out the preservation and development plans of the HCR. The square was chosen on the basis of the following considerations:

- It is one of the 3 most important squares in the Old Town Riga, an important part of the "Brīvības ceļš" ("Freedom Passage");
- There is no general conception for the development of the square, it is used for unplanned summer objects and temporary buildings;
- Investors continue to submit their applications for construction works in the square.

Current situation

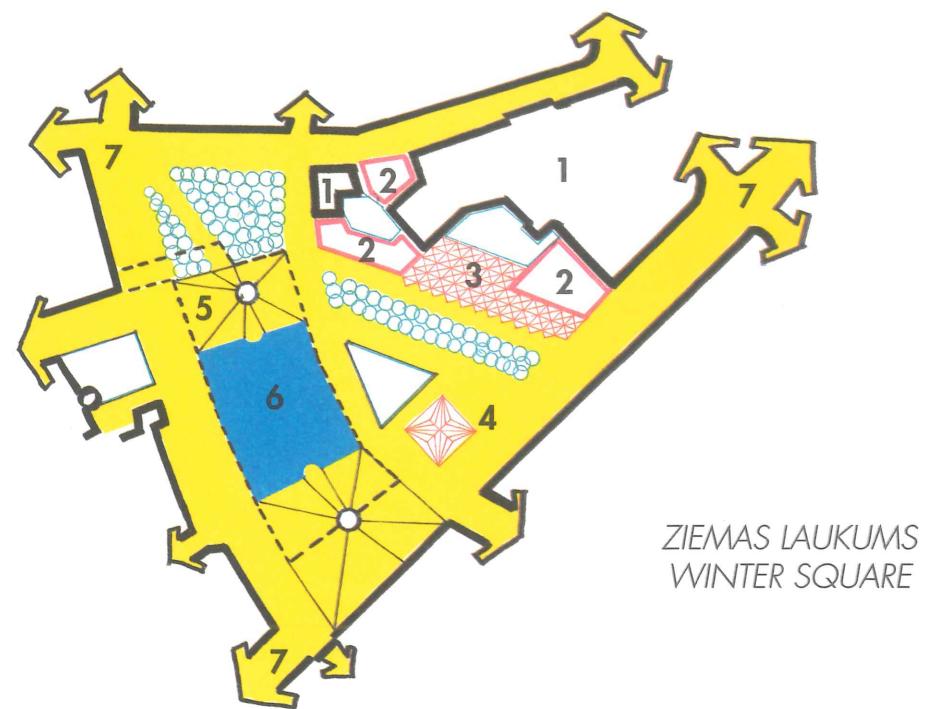
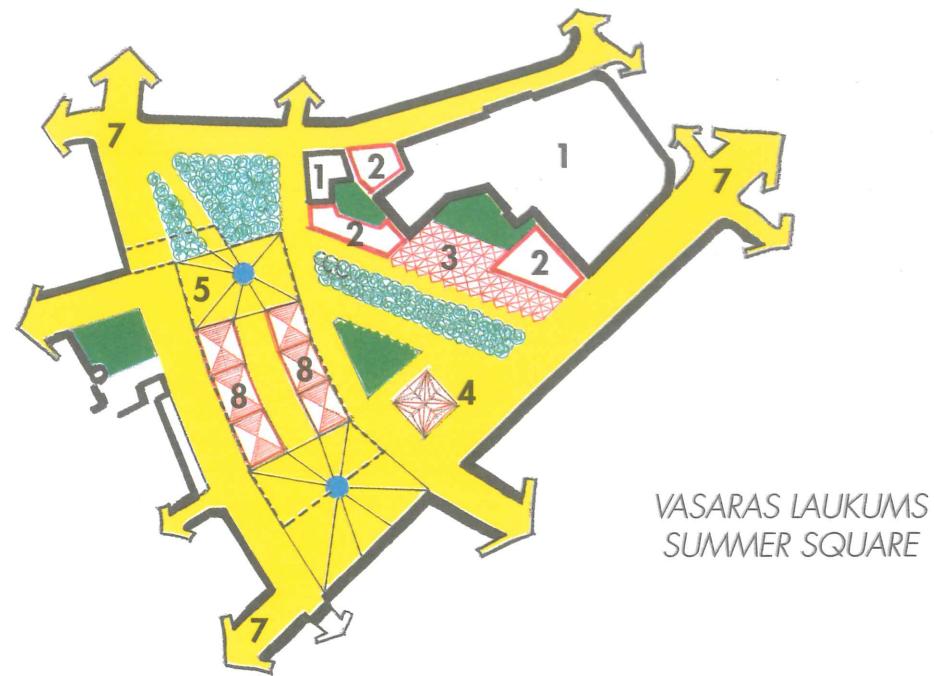
The square is the most intensively used public area of the Old Town Riga during summertime. The square is actually created by the destructions of the World War II and before the war it was completely occupied by buildings. As for today, 52% of the square are owned by the municipality, 33% by the state and 9% by natural entities. Due to its strategically important locations, the square ensures significant earnings for cafes, beer gardens and other types of activities essentially fuelled by flows of pedestrians and those using the public space, tourists among them.

The current situation is characterised by controversial trends:

- There is an economic stimulus to construct buildings that would occupy almost all the territory of the square;
- Riga City Council has adopted a decision that the buildings in the Old Town Riga have to be rebuilt in accordance with the red lines of the pre-war period;
- During the 50 post-war years the society has got accustomed to the fact that the square is an element of public space;
- The square has 3 types of owners and the boundaries of their pieces of land have to be taken into account, however, they should not be regarded as completely fixed.

The following **principles** must be set with regard to the development of the square:

- 60% of the territory of the square must be retained as public space, including summer structures as temporary buildings; such a scheme is very close to the current situation;

1. Esošo ēku perimetrs
2. Jaunas 3 - 5 stāvu ēkas
3. Jauns 1 - 3 stāvu stiklots apjoms
4. Informācijas paviljons
5. Ieeja pazemes līmenī
6. Slidotava
7. Gājēju kustības virzieni
8. Vasaras paviljons

1. The perimeter of the existing buildings
2. New 3 - 5 storey buildings
3. New 1 - 3 storey glass structures
4. Information office
5. Underground-level entrance
6. Skating area
7. Directions of pedestrian flow
8. Summer pavilion

PIELIKUMS NR 5

KVARTĀLS #20 - saglabāšanas un attīstību iespēju ilustrācija

Kvartāls starp Kr.Valdemāra, E.Melngaiļa, Zaļo un Dzirnavu ielām ir izraudzīts kā piemērs apbūves noteikumiem, kādus būtu jāizstrādā katram RVC kvartālam, balstoties uz Vīzijas 2020 ieteikto saglabāšanas un attīstības politiku. Kvartālā ir gan vēsturiskas un arhitektoniski vērtīgas, gan nevērtīgas ēkas, tajā ir privāti izveidota kvalitatīva sabiedriskā ārtelpa un koka arhitektūras piemēri. Lai ilustrētu starpību iespējamai apbūvei ar pašreiz esošiem būvnoteikumiem un Vīzijas autoru ieteiktajiem noteikumiem, ir izstrādāti divi attīstības varianti.

Esošā situācija.

Kvartāls sastāv no 4 atšķirīgām zonām.

Zonu #1 raksturo vēsturiski un arhitektoniski augstas kvalitātes ēkām. Tajā ir privāti izveidotā, publikai atvērtā "pasāža" starp Valdemāra uz Zaļo ielu. Ar vienu izņēmumu ēkas šajā zonā veido blīvu perimetra sienu uz visām 3 ielām.

Zonas #1 saglabāšanas principi:

- Arhitektoniski vērtīgās ēkas (>6 balles) saglabājamas un restaurējamas bez piebūvēm un izmaiņām.
- Jaunbūve Dzirnavu ielā vēlama. Augstumam, apbūves līnijai un arhitektoniskai "valodai" jābūt harmonijā ar ēku Valdemāra ielā 27/29. Starp jauno ēku un "pagalma ēkām jāatstāj sabiedriski pieejams labiekārtots pagalms.
- Pārbūve ēkai Valdemāra ielā Nr31 vēlama. Augstumam, apbūves līnijai un arhitektoniskajai "valodai" jābūt harmonijā ar Valdemāra ielu 27/29 un 33.
- Īpaši aizsargājama Valdemāra - Zaļās ielas "pasāža" un īpašniekam atvieglojams zemes nodoklis.

Zona #2 sastāv no 19.gs rūpniecības un noliktavas ēkām, ko pašreiz lieto daļēji. Ēkas ir izvērtēšanas skalā "bez kultūrvēsturiskas vērtības" (1-2 balles), un to fiziskais stāvoklis ir slikts. Jauna, kvalitatīva apbūve šajā zona būtu vēlama.

Zonas #2 apbūves principi:

- Kvartālam ir jāizstrādā detālplāns.
- Jaunai apbūvei jābūt perimetrlai ar apbūves līniju, kas turpinātu Zaļās ielasNr4 korpusu, tā radot plašāku ar kokiem veidotu gājēju ietvi un iespējams pārvēršot visu Zaļo ielu par gājēju ielu, lai nodrošinātu gājēju plūsmu no Skonto sporta kompleksa.
- Apbūves maksimums ne vairāk kā esošais - 70%
- 30% no zonas ārtelpas jāizveido tā, lai savienotu Zaļo ielu ar Valdemāra ielu, ārtelpu veidojot kā publikai pieejamu "pasāžu".

Zona #3 un Zona #4 ir teritorijas kuru saglabāšanas un attīstības politikā varētu būt lielākas atšķirības un vismaz divi atšķirīgi varianti. Tie ir Rīgas priekšpilsētas 19.gs. koka apbūves fragmenti, kas arhitektoniski un telpiski saglabājušies pēc 1812.g. ugunsgrēka. Koka ēku puduris ar ēkām gar Valdemāra ielu un kvartāla iekšienē veido pagalmus un dārzus. Gar E.Melngaiļa ielu ir mūra savrupmājas no 1930-tajiem gadiem, veido maza mēroga apbūves un zaļumu "oāzi".

- Permanent buildings may be constructed along the east side of the square, covering the currently visible party - walls and defining the space of the square more particularly;
- When developing the plan for the square its characteristic seasonal activities must be taken into account. Both the “summer” and “winter” space of the square must be clearly defined;
- The square must be integrated with the historical structure of the Old Town Riga in the particular location characterised by walls dating back to 17th century, Meistaru Street, the former river Rīdzene and partially by the former Kēnīna Street.
- The quiet and green area on the corner of Meistaru - Zirgu Streets must be preserved.
- The pedestrian walkway system must be preserved, as well as the best viewing points from the square to Meistara, Kaļķu and Zirgu Streets and the tower of St. Peter’s Church.
- When constructing new buildings the height, scale and character of the existing buildings must be considered.

Taking into account the necessity of the Big Guild for additional space a proposal has been developed for constructing underground premises below the surface of the square. The square could be added a focal point in form of a fountain and an entrance at the level below the surface. The space for winter and summer activities must be differentiated for the square. During summertime the temporal buildings are concentrated along Meistaru Street, while in winter the same territory might be converted into a skating area. The former line of the Rīdzene river are marked by various design elements that emphasize the theme of the historical river.

ANNEX 5

BLOCK #20 – illustration for preservation and development possibilities

The block perimeted by Kr.Valdemāra Street, E.Melngaila Street, Zaļā Street and Dzirnavu Street is chosen to illustrate building regulations that need to be developed for every block of the HCR on the basis of the preservation and development policies set Vision 2020. The block includes buildings that are both of architecturally high value and of no value, it includes privately developed public space and elements of wooden architecture. In order to illustrate the difference between the potential development schemes in accordance with the currently effective building regulations and the recommendations of Vision 2020, there are two development options worked out.

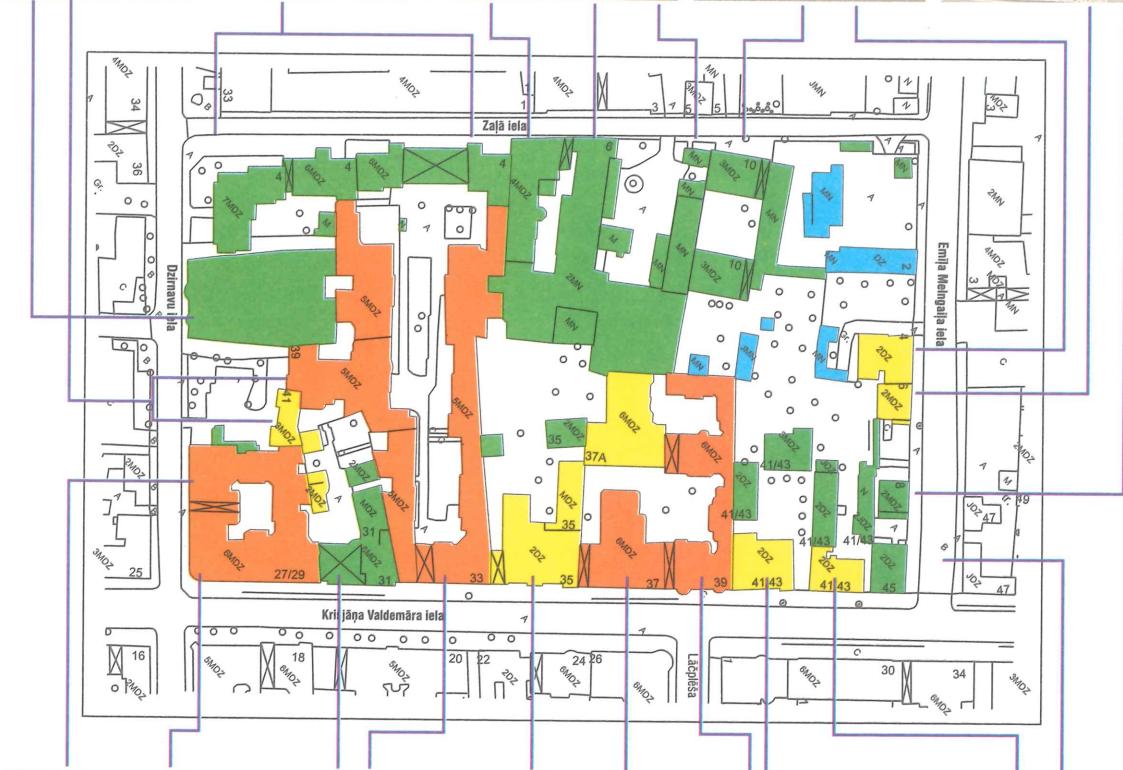
Current situation

The block consists of 4 different zones.

Zone #1 is characterised by buildings of high historical and architectonic quality. It includes a publicly available passage between Valdemāra Street and Zaļā Street that was developed by private entities. In this zone the buildings form a closed perimeter wall to all 3 streets (with one exception).

The preservation principles of Zone #1:

- The buildings of high architectonic value (>6 grades) must be preserved and renovated without any modifications or extensions.
- A new building in Dzirnavu Street is highly welcome. The height, building line and architectural “language” must be brought in harmony with the building in 27/29 Valdemāra Street. A publicly available yard between the new building and the existing buildings must be retained.
- Rebuilding of the house in 31 Valdemāra Street is highly welcome. The height, building line and architectural “language” must be brought in harmony with the buildings in 33 and 27/29 Valdemāra Street.
- The passage between Valdemāra Street and Zaļā Street must be specially protected and the owner shall be granted land tax incentives.

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA APBŪVES KULTŪRVĒSTURISKĀ IZVĒRTĒŠANA

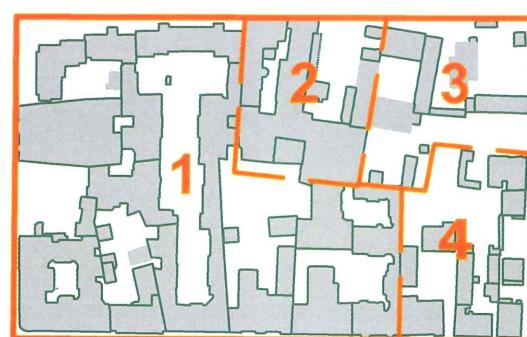
(VĒRTĒJUMS 10 PUNKTU SISTĒMĀ, NEŅEMOT VĒRĀ OBJEKTU KOMERCVĒRTĪBU)

CULTURE HISTORICAL EVALUATION OF THE HISTORIC CENTRE OF RIGA

(EVALUATION ACCORDING TO A SCALE 1-10, EXCLUDING TO THE COMMERCIAL VALUE OF THE OBJECTS)

	Unikāli objekti. 10 punkti. Nav pieļaujama objektu zaudēšana. Nav pieļaujama objektu pārveidošana.	Top quality objects. 10 points. Not allowable to lose. Objects not allowed to be transformed.
	Loti vērtīgi objekti. 8 - 9 punkti. Nav pieļaujama objektu zaudēšana. Nav pieļaujama objektu pārveidošana.	Highly valuable quality objects. 8 - 9 points. Not allowable to lose. Objects not allowed to be transformed.
	Vērtīgi objekti. 6 - 7 punkti. Saglabājami objekti. Objekta zaudēšana pieļaujama, ja kādu objektīvu apstākļu dēļ nav iespējama tā saglabāšana. Pieļaujama objekta pārveidošana, ja tas nepieciešams tā saglabāšanas nodrošināšanai.	Valuable quality objects. 6 - 7 points. Objects to be preserved. The loss of the object can be permitted only if further preservation is not possible due to some objective circumstances. Modifications are possible if necessary for further preservation.
	Objekti ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību. 3 - 5 punkti. Vēlams saglabāt. Pieļaujama objektu zaudēšana, ja tie tiek aizstāti ar vērtīgākiem objektiem. Pieļaujama objektu pārveidošana, ievērojot apbūves mērogu un raksturu.	Inferior quality objects. 3 - 5 points. Desirable to preserve. Allowable to loose the objects if they are replaced by more valuable objects. Modifications are permissible if set in harmony with building scale and character.
	Objekti bez kultūrvēsturiskas vērtības. 1 - 2 punkti. Kultūras mantojuma sistēmu neinteresē.	Objects with no culture historical value. 1 - 2 points. Not included into the system of cultural heritage.
	Vidi degradējoši objekti. -10 - -1 punkti. Objektu atrašanās esošajā veidā Rīgas vēsturiskajā centrā ir nevēlama.	Objects degrading the culture historical environment. -10 - -1 points. The existence of the objects in the cuurent shape in the Historic Centre of Riga is undesirable.

KVARTĀLS NR.20 TELPAS ANALĪZE. ZONAS 1 - 4 BLOCK NR.20 SPACE ANALYSIS. ZONES 1 - 4

A Variants.

19.gs. koka priekšpilsētas fragmenta saglabāšana.

Zonā #4 jāsaglabā un jārestaurē visas koka ēkas un dārzus. Tikai saglabājot visas ēkas, var saglabāt un atjaunot šo kopēju apbūves struktūru. Tas būs iespējams, tikai piesaistot Rīgas pilsētu, Kultūras Ministriju, UNESCO vai citas, arī ārzemju konservācijas aģentūras vai fondus un privāto kapitālu. Šeit savā būtībā varētu radīt Rīgas vēsturiskā centra Pilsētvides muzeju. Saglabājamo ēku funkcija varētu mainīties uz muzeja izstādes telpām, maza mēroga augstas kvalitātes komerciālām, mākslas vai citām piemērotām aktivitātēm, neizslēdzot turpināt dzīvojamā māju funkciju Jāparedz publiska pieejamība arī vēsturiski restaurētiem dārziem.

Zonas #3 attīstība ir cieši saistīta ar zonas #4 saglabāšanas politiku. A Variantā zona #3 būtu savā struktūrā, ēku apjomā un arhitektūrā veidojama, respektējot zonu #4. Šeit varētu būt 2 - 3 stāvu ēkas laikmetīgā koka arhitektūrā. Sabiedriskā telpa būtu savienota ar zonu #4 kopējā sistēmā. Funkcija varētu būt komerciāla, dzīvojamā vai jaukta. Apsverama būtu iespēja šo zonu attīstīt kopējā projektā, kurā zona #3 varētu nest ienākumus, kas daļēji samaksātu par zonas #4 saglabāšanu.

Zonām #3 un #4 ir jāizstrādā detālplāni pirms jebkādas jaunas attīstības.

B Variants. Nekustamā īpašuma tirgus maksimāla attīstība.

Ja zona #4 pilnībā tijs atstāta brīvā tirgus iniciatīvai, tikai ar vispārējo RVC saglabāšanas politiku un esošiem apbūves noteikumiem, tad gala rezultāts visticamāk būs tāds, kā ilustrēts plānā - Joti blīva un publiski slēgta biroju un dzīvoķļu telpa, bez autentiskas koka arhitektūras, savrupmāju un dārzu piemēriem.

Zone #2 includes industrial and warehouse building dating back to the 19th century that are partly used for the time being. The building have been assessed as having “no cultural and historical value” (1-2 grades) and they are in very poor conditions. New buildings of high quality are highly welcome in the area.

The preservation principles of Zone #2:

- The block needs to be developed a detailed plan.
- New buildings have to form a perimeter line continuing the structure located at No 4 Zalā Street thus creating a broader pavement enclosed by trees and potentially converting Zalā Street into a pedestrian street to carry the flows of people from the sport facilities of Skonto.
- The maximum built-up area must not exceed the present 70% limit.
- 30% of the public space must be developed in a way to ensure a joining link from Zalā Street to Valdemāra Street thus creating a publicly available passage.

Zone #3 and Zone #4 are the territories that might have more considerable differences and at least two separate options with regard to their development and preservation. These are fragments of the 19th century Riga suburban architecture in wood that remained intact after the fire of 1812. The cluster of wooden buildings along Valdemara Street and inside the block form a system of yards and gardens. Along E.Melngailis Street there is a complex of detached houses in stone forming a small “oasis” of buildings and plants.

Option A.

Preserving the fragment of 19th century suburb in wood

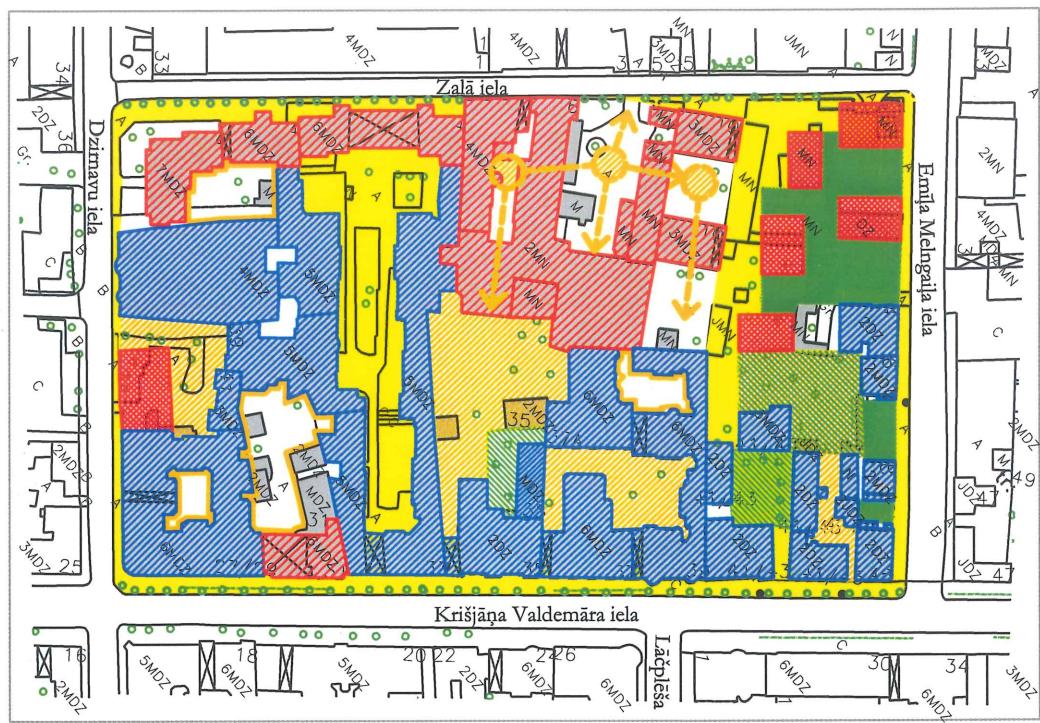
All wooden buildings and gardens are preserved and renovated in Zone #4. Only preserving all the houses the whole building pattern can be preserved and renovated. It is possible only by attracting investment from the city of Riga, Ministry of Culture, UNESCO or other conservation agencies, including those of foreign origin, as well as private capital. Actually it could be the place for the Museum of Urban Environment of the historic centre of Riga. The function of the buildings to be preserved could be modified to the functions of the exhibition premises of the museum, small-scale commercial, artistic or other activities of high quality, not excluding the residential function. The gardens renovated in accordance to historical principles must also be made publicly available.

The development of Zone #3 is closely connected with the preservation policy of Zone #4. In accordance with Option A, Zone #3 would retain its structure, building scale and architectural specifics that would respect the specifics of Zone #4. It could include contemporary 2 – 3 storey buildings in wood. The public space of this zone would be joined with Zone #4 in a single system. The function of the zone could be commercial, residential or combined. An option of developing a single project must be considered with regard to making profit from Zone #3 to cover the expenses of the preservation of Zone #4.

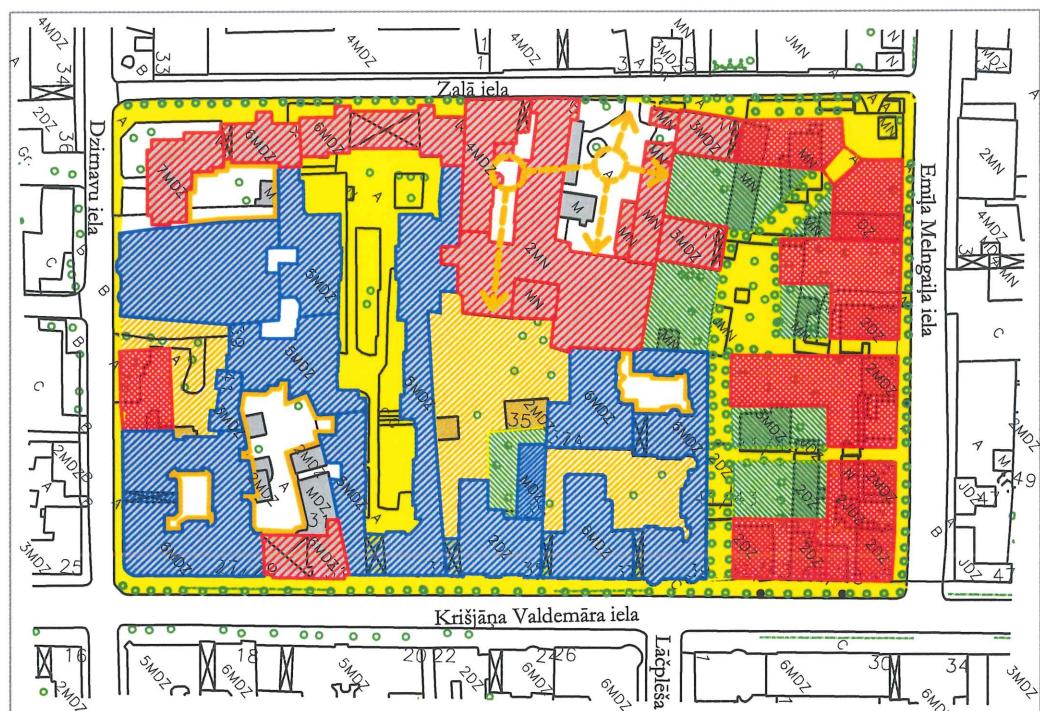
Zones #3 and #4 must be worked out respective detailed plans before any further development.

Option B. Development of the real estate market.

If Zone #4 is left completely to the processes and initiatives of the free market and regulated only by the preservation policy for the HCR and the currently effective building regulations, then most probably the result will be publicly non-available space of offices and residential premises without authentic wooden architecture, and examples of gardens and detached houses.

KVARTÅLS NR.20 VARIANTS A   BLOCK NR.20 OPTION A

KVARTĀLS NR 20 VARIANTS B BLOCK NR 20 OPTION B

	Saglabājamas ēkas	Buildings to be preserved		Privāta telpa	Private space
	Pārveidojamas ēkas	Buildings to be modified		Koki, apstādījumi	Trees, plants
	Vēlama jaunbūve	New building necessary		Privāts dārzs	Private garden
	Publiska ārtelpa	Public space		Koki, bulvāris	Trees, boulevard
	Dalījīgi publiska ārtelpa	Partially public space			

ŠĪ KONCEPCIJA IR
VALSTS KULTŪRAS
PIEMINEKĻU
AIZSARDZĪBAS
INSPEKCIJAS
IEGULDĪJUMS RĪGAS
VĒSTURISKĀ CENTRA
SAGLABĀŠANĀ UN
ATTĪSTĪBĀ,
LAI KARDINĀLI
MAINĪTU ATTIEKSMI
PRET PUBLISKO
ĀRTELPU
KĀ CILVĒKA DZĪVES
KVALITĀTES
NOZĪMĪGU DAĻU,
KUR TIKAI PĒC LABAS
IDEJAS SEKOTU
RĪCĪBA TELPAS
PĀRVEIDOŠANAI.

JURIS DAMBIS
JĀNIS LEJNIEKS
ANDRIS ROZE
SIMONA GRIŠINA

© _____

VALSTS
KULTŪRAS
PIEMINEKĻU
AIZSARDZĪBAS
INSPEKCIJA

THIS CONCEPTION IS
A CONTRIBUTION OF
THE STATE
INSPECTION FOR
HERITAGE
PROTECTION IN THE
PRESERVATION AND
DEVELOPMENT OF
THE HISTORIC
CENTRE OF RIGA,
IN ORDER TO
CHANGE THE
ATTITUDE TOWARDS
PUBLIC OUTER
SPACE AS AN
ESSENTIAL PART OF
QUALITATIVE HUMAN
LIFE,
WHERE A GOOD IDEA
WOULD BE
FOLLOWED BY
ACTION OF OPEN
SPACE
TRANSFORMATION.

JURIS DAMBIS
JĀNIS LEJNIEKS
ANDRIS ROZE
SIMONA GRIŠINA

© _____
THE STATE
INSPECTION FOR
HERITAGE
PROTECTION

HISTORIC
CENTRE OF
RIGA HAS BEEN
INSCRIBED UPON THE
WORLD HERITAGE
LIST. INSCRIPTION ON
THIS LIST CONFIRMS
THE EXCEPTIONAL
UNIVERSAL VALUE OF
THIS CULTURAL SITE
WHICH DESERVES
PROTECTION FOR
THE BENEFIT
OF ALL
HUMANITY.

RĪGAS
VĒSTURISKĀS
CENTRS IR
IEKLAUTS PASAULES
KULTŪRAS UN DABAS
MANTOJUMA SARAKSTĀ.
TAS LIECINA PAR ŠÍS
VIETAS ĀRKĀRTĒJO
UN UNIVERSĀLO
KULTŪRAS VERTĪBU,
KURAS AIZSARDZĪBA
NEPIECIESAMA
VISAS
CILVĒCES
LABĀ.

Unplanned and chaotic development of the Historic Centre of Riga may cause its exclusion from the UNESCO World Heritage List. It should be achieved that in 2020 the inscription of the Historic Centre of Riga upon the UNESCO World Heritage List is complemented as follows:

THE HISTORIC CENTRE OF RIGA, WHILE RETAINING ITS MEDIEVAL AND LATER URBAN FABRIC RELATIVELY INTACT, WELL PRESERVED AND CARED, IS OF OUTSTANDING UNIVERSAL VALUE BY VIRTUE OF THE QUALITY AND THE QUANTITY OF ITS ART NOUVEAU ARCHITECTURE, WHICH IS UNPARALLELED ANYWHERE IN THE WORLD, ITS 19TH CENTURY ARCHITECTURE IN WOOD AND THE QUALITY OF THE 21ST CENTURY ARCHITECTURE AND DESIGN. THE INSCRIPTION UPON THE WORLD HERITAGE LIST AND THE ATTITUDE OF THE LATVIAN SOCIETY CONFIRMS THE EXCEPTIONAL UNIVERSAL VALUE OF THIS CULTURAL SITE, BY CREATING AN ESTHETICALLY HIGH-QUALITY AND DEMOCRATIC PUBLIC OUTER SPACE IN A GOOD-PLANNED CITY DEVELOPMENT, WHICH DESERVES PROTECTION AND FURTHER DEVELOPMENT FOR THE BENEFIT OF ALL HUMANITY.

Nepārdomāta un haotiska Rīgas vēsturiskā centra attīstība var būt par iemeslu tā izslēgšanai no UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma saraksta.

Jāpānāk, lai 2020. gadā ieraksts par Rīgas vēsturisko centru UNESCO Pasaules kultūras mantojuma sarakstā tiktu papildināts šādi:

RĪGAS VĒSTURISKĀS CENTRS AR TAJĀ SAGLABĀJUŠOS SAMĒRĀ NESKARTO, BET LABI SAGLABĀTO UN SAKOPTO VIDUSLAIKU UN VĒLĀKO PILSĒTBŪVNIECISKO STRUKTŪRU, JŪGENDSTILA ARHITEKTŪRAS PIESĀTINĀJUMU UN KVALITĀTI, 19. GADSIMTA KOKA ARHITEKTŪRU, 21. GADSIMTA ARHITEKTŪRAS UN DIZAINA KVALITĀTI IR UNIKĀLA VĒRTĪBA, KAM LĪDZĪGU NAV CITUR PASAULĒ. RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA IEKLĀUŠANA UNESCO PASAULES MANTOJUMA SARAKSTĀ UN LATVIJAS SABIEDRĪBAS NOSTĀJA IR VAIROJUSI ŠĪ KULTŪRAS OBJEKTA īPAŠĀS UN UNIVERSĀLĀS VĒRTĪBAS, RADOT ESTĒTISKI AUGSTVĒRTĪGU UN DEMOKRĀTISKU CILVĒKA DZĪVES ĀRTELPU KVALITĀTVI PLĀNOTĀ PILSĒTAS ATTĪSTĪBĀ, KURAS SAGLABĀŠANA UN TĀLĀKA PILNVEIDOŠANA IR VISAS CILVĒCES INTERESĒS.

In the process of development, a good idea must prevail money.

Attīstībā svarīgāka par naudu ir laba ideja.